

14

Zoom na naturę
– Lasy Janowskie
to idealny kierunek wypraw
turystycznych

18

Teatr Osterwy ruszy w objazd
– planuje nowy dyrektor
Redbad Klynstra-Komarnicki

27

Suzuki Puchar Polski 2021
– finałowy turniej koszykarzy
zostanie rozegrany w Lublinie

PISMO SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO

Nr 02 // 2020

ISSN 2080-203X

Lubelskie.pl

BUDUJEMY SILNE LUBELSKIE

Rozmowa z Marszałkiem
Województwa Lubelskiego
Jarosławem Stawiarskim

3

DOŻYŃKI WOJEWÓDZKIE

W dobie epidemii
ważne jest własne
suwerenne rolnictwo

4

NOWA SIEDZIBA ZAMOJSKIEJ KARDIOLOGII

Rozbudowa
Szpitala Wojewódzkiego
im. Jana Pawła II

9

RUSZYŁA OLIMPIADA

24

Przełom lata i jesieni przyniósł w naszym regionie wiele znaczących wydarzeń, także takich o krajowym i międzynarodowym znaczeniu. W Lublinie spotkali się na początku września szefowie państw Grupy Wyszehradzkiej (V4), by omówić wspólną politykę unijną, ale też przedstawić program pomocy dla Białorusi.

Po 15 latach przerwy Lubelskie jest gospodarzem – po raz trzeci w historii – Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży. Przez dwa miesiące (od 10 września do 14 listopada) w 10 miejscowościach regionu rywalizować będzie ponad 2,5 tys. młodych sportowców w kilkunastu halowych dyscyplinach.

Koniec wakacji to czas tradycyjnych dożynek, które w tym roku odbyły się w dużo skromniejszej formule, bez masowych festynów i koncertów. Miejscem Dożynek Wojewódzkich były Bełżyce.

Władze województwa, świadome nieustającego zagrożenia COVID-19, przeznaczają więcej środków dla instytucji ochrony zdrowia i pomocy społecznej na wyposażenie w niezbędną infrastrukturę, sprzęt i zabezpieczenia. Dodatkowe fundusze zyskują m.in. 44 domy opieki społecznej, a także największy w regionie Szpital Wojewódzki im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie.

Turystyka rowerowa to jedna z najpopularniejszych – i najbezpieczniejszych w dobie pandemii – form aktywnego spędzania wolnego czasu. Na taką aktywność stawiamy w naszym regionie, czego potwierdzeniem był cykl letnich rodzinnych rajdów rowerowych – w Kraśniku, Chełmie i na Roztoczu. Jesienią zapraszamy natomiast – na rowerowe wyprawy, ale też na długie spacery i na grzybobranie – do Lasów Janowskich.

Redakcja Lubelskie.pl

W TYM NUMERZE:

Z REGIONU

- 02 **W Lublinie o Białorusi.** Spotkanie szefów państw Grupy Wyszehradzkiej.
- 03 **Budujemy silne Lubelskie.** Rozmowa z Marszałkiem Województwa Lubelskiego Jarosławem Stawiarskim.
- 04 **Dożynki Wojewódzkie.** W dobie pandemii ważne jest własne suwerenne rolnictwo.
- 06 **Walka z wykluczeniem społecznym i ubóstwem.** Fundusze UE na rewitalizację w powiatach janowskim i kraśnickim.
- 09 **Nowoczesne Centrum Kardiologiczne.** Rozbudowa Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Zamościu.
- 10 **Prawdziwy potencjał lubelskiej wsi.** Konkurs Kobieta Gospodarna Wyjątkowa.

KIERUNEK LUBELSKIE

- 12 **Rodzinne rajdy w Kraśniku i Chełmie.** Lubelskie dla rowerzystów.
- 13 **Pożegnanie wakacji na Roztoczu.** VI Lubelski Rajd Rowerowy.
- 14 **ZOOM NATURY – Lasy Janowskie.** Turystyczne wizytówki województwa lubelskiego.

LUBELSKIE SMAKUJE

- 17 **Lubelscy kucharze polecają:** pierogi z otrębami, kaszą i pokrzywą...

KULTURA

- 18 **Teatr Osterwy ruszy w objazd.** Nowy dyrektor sceny dramatycznej w Lublinie.
- 20 **Lubelskie rozśpiewane.** 54 Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych.

NASI AMBASADORZY

- 21 **Scena Plastyczna KUL obchodzi 50-lecie.** To również jubileusz pracy twórczej prof. Leszka Mądzika – honorowego Ambasadora Województwa Lubelskiego.

NATURALNE LUBELSKIE

- 22 **Efektywność energetyczna i odnawialne źródła.** Prośrodowiskowe projekty i fundusze w regionie lubelskim.

MADE IN LUBELSKIE

- 23 **Będzie lek na koronawirusa.** Przełomowy projekt lubelskich naukowców i medyków.

Z DUMĄ WSPIERAMY SPORT

- 24 **Wielkie święto sportów halowych.** XXVI Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży LUBELSKIE 2020.
- 27 **Suzuki Puchar Polski 2021 w Lublinie.** Finałowy turniej z udziałem koszykarskich gwiazd Energi Basket Ligi.

LUBELSKIE WYDARZENIA

- 28 **Było, będzie...** Relacje i zapowiedzi wydarzeń w regionie.

Lubelskie Centrum Konferencyjne (LCK)

- wydarzenia na najwyższym poziomie

Najlepszym narzędziem promocji obiektu jako idealnego miejsca do zorganizowania eventu są wydarzenia, które się w nim odbywają. LCK gościło ich już blisko 600, w których udział wzięło ponad 85 000 uczestników z całego świata. Do tych najważniejszych należy zaliczyć wydarzenia sektora medycznego, ekonomicznego, a także społecznego.

Kompleksowość oferty

LCK to ponad 7500 m2 designerskiej przestrzeni eventowej zlokalizowanej w ścisłym centrum Lublina, 11 sal konferencyjnych o powierzchni od 50 do 535 m2 wyposażonych w najwyższej jakości sprzęt AV, profesjonalne centrum prasowe, przestronne sale szkoleniowe, pokoje Business Center oraz obsługa techniczna dostępna przez cały czas trwania eventu. Obiekt jest idealnym miejscem do organizacji zarówno krajowych, jak i międzynarodowych kongresów, konferencji, warsztatów, szkoleń i innych wydarzeń biznesowych.

Nowa rzeczywistość

Lubelskie Centrum Konferencyjne oferuje trzy studia: dwa o powierzchni 103 oraz 344 m2 oraz studio GREEN, które przeniesie Twoje wydarzenie w dowolną wirtualną przestrzeń. Wydarzenia w formule hybrydowej zyskują coraz większe zaufanie i popularność wśród Organizatorów spotkań. Taka formuła pozwala z jednej strony zaspokoić chęć spotkania face to face, z drugiej natomiast zapewnia poczucie bezpieczeństwa i możliwość udziału on-line tym uczestnikom, którzy odczuwają niepokój związany z osobistym uczestnictwem w wydarzeniu. Obiekt wdrożył również procedurę bezpieczeństwa zgodną z zaleceniami odpowiednich instytucji, dbających o bezpieczeństwo sanitarne.

Potencjał w regionie

Stale rozwijająca się oferta turystyczna regionu, inwestycje w infrastrukturę hotelową oraz drogową w Lublinie i całym województwie sprawiają, że dostępność LCK dla ogólnopolskich i międzynarodowych organizatorów stale rośnie. Dzięki bliskiej lokalizacji Portu Lotniczego Lublin (dystans ok. 15 km) oraz trasie S17 z Warszawy do Lublina Lubelskie Centrum Konferencyjne ma szansę na jeszcze bardziej wyraziste zaznaczenie swojej mocnej pozycji na polskiej arenie obiektów konferencyjnych.

LUBELSKIE
CENTRUM
KONFERENCYJNE

- ▶ 13 000 m2 powierzchni
- ▶ 11 sal konferencyjnych
- ▶ 3 profesjonalne studia do realizacji transmisji on-line
- ▶ Restauracja i kawiarnia z kuchnią regionalną
- ▶ Przestronne atrium
- ▶ Taras widokowy

Pismo Samorządu
Województwa Lubelskiego

Miesięcznik

ISSN 2080-203X

Nakład: 20 000 egz.

REDAGUJE ZESPÓŁ:
Departamentu Promocji,
Sportu i Turystyki

Redaktor naczelny:
Olga Bartosiewicz

Redaktor wydania:
Adam Niedbał

Na okładce: Olimpijka Aleksandra Mirosław zapala znicz podczas otwarcia XXVI OOM, fot. Paweł Wójcik
Redakcja zastrzega sobie możliwość skracania, adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów.

SKŁAD I DRUK:
Wydawnictwo Dragon
ul. 11 Listopada 60-62
43-300 Bielsko-Biała
tel. 33 445 41 75

WYDAWCA:
Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
Departament Promocji, Sportu i Turystyki
ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin
tel. 81 441 67 89;
e-mail: redakcja@lubelskie.pl
www.lubelskie.pl
f LubelskiePL

SPOTKANIE SZEFÓW PAŃSTW GRUPY WYSZEHRADZKIEJ

W Lublinie o Białorusi

Województwo lubelskie, sąsiadujące z Białorusią było miejscem spotkania czterech szefów rządów państw Grupy Wyszehradzkiej (V4). Premierzy Polski – Mateusz Morawiecki, Czech – Andrej Babiš, Węgier – Viktor Orbán i Słowacji – Igor Matovič spotkali się w budynku Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, aby rozmawiać m.in. o sytuacji związanej z SARS-CoV-2, a także o sierpniowych wyborach prezydenckich na Białorusi, które skończyły się wielotysięcznymi protestami mieszkańców.

Na spotkaniu w Lublinie 11 września 2020 roku szefowie czterech państw omówili wspólne stanowisko, które Grupa Wy-

szehradzka przedstawi podczas najbliższego posiedzenia Rady Europejskiej. To specjalnie przygotowany „Pakiet gospodarczy dla Białorusi”.

– Chcemy zaproponować ruch bezwizowy dla obywateli białoruskich i pakiet gospodarczy dla Białorusi na przyszłość – oświadczył premier Mateusz Morawiecki.

Premier Igor Matovič podkreślał, że to właśnie Polska odgrywa rolę lidera w przypadku sprawy Białorusi. Również premier Viktor Orbán poparł działania polskiego rządu wobec kryzysu u sąsiadów zza naszej wschodniej gra-

nicy. Szef rządu czeskiego Andrej Babiš przypomniał, że to premier Polski był pierwszą osobą, która zwróciła się do Rady Europejskiej o zorganizowanie specjalnego szczytu w sprawie kryzysu na Białorusi.

Podczas szczytu w Lublinie, liderzy Grupy Wyszehradzkiej zareagowali na pandemię koronawirusa przekonując, że najważniejsze w tym momencie są działania, które pozwolą na uniknięcie kolejnego lockdownu. Jednym ze wspólnych priorytetów jest znalezienie równowagi między zdrowiem publicznym a swobodą przemieszczania się w ramach Unii Europejskiej. Premierzy zgodnie stwierdzili, że nie można zapomnieć o skutkach gospodarczych, jakie niesie ze sobą pandemia.

Grupa Wyszehradzka (V4)

Powstała w 1991 roku jako zrzeszenie czterech państw Europy Środkowej: Polski, Czech, Słowacji i Węgier, aspirujących do UE i NATO. Miejsce pierwszego spotkania – Wyszehrad, dobrze znane w historii ze zjazdów królów Polski, Czech i Węgier – dało nazwę grupie. Dziś V4 stanowi ważne zrzeszenie środkowoeuropejskich państw o zbliżonej sytuacji społecznej i gospodarczej. W ramach grupy odbywają się regularne spotkania prezydentów, przewodniczących parlamentów, premierów. Co roku działaniom V4 przewodzi inne państwo – w 2020 Polska.

BUDUJEMY SILNE LUBELSKIE

Rozmowa z Marszałkiem Województwa Lubelskiego Jarosławem Stawiarskim

Panie Marszałku, rzadko się zdarza, aby Sejmik Województwa tak zgodnie zatwierdził budżet i udzielił absolutorium dla Zarządu Województwa Lubelskiego. W czym według Pana tkwi sekret tak zgodnego głosowania, czy budżet na rok 2019 był wyjątkowy?

Mimo trudnej sytuacji ten budżet możemy nazwać wyjątkowym. Spłacamy zadłużenie, inwestujemy w drogi, rozbudowujemy i modernizujemy szpitale. Trudno aby w takiej sytuacji ktoś z radnych, także opozycyjnych, był przeciwny. Zdecydowana większość była za przyjęciem absolutorium, nikt nie zgłosił sprzeciwu, co jest naszym wspólnym sukcesem.

Najwięcej budżetowych środków przeznaczane jest na transport, szczególnie na remonty i rozbudowę dróg i mostów.

Zdecydowanie tak, bo każdy mieszkaniec chciałby bezpiecznie i wygodnie dojechać z domu do pracy, czy szkoły. Dobrej jakości drogi to podstawowy czynnik prorozwojowy, zwiększający dostępność regionu. W 2019 roku przeznaczyliśmy na transport aż 74 proc. środków inwestycyjnych z budżetu województwa. Kluczowym zadaniem Samorządu Województwa Lubelskiego jest rozwój sieci dróg wojewódzkich oraz odpowiednie utrzymanie już istniejących szlaków. W ubiegłym roku zakończyliśmy pracę nad sześcioma odcinkami dróg o łącznej długości prawie 98 km, zmodernizowaliśmy także most na Wiśle w Puławach. Na te inwestycje wydaliśmy w sumie ponad 390 mln zł.

Czy taką dynamikę uda się utrzymać w tym roku, gdy z powodu zagrożeń COVID-19 trzeba dokonywać wielu przesunięć w budżecie?

Drogowe inwestycje trwają z reguły dłużej niż rok, a my w lubelskim nie zwalniamy tempa. Najważniejsze z inwestycji to rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 801 Puławy-Warszawa z obwodnicami Stężyca i Dębina oraz mostem na Wieprzu, rozbudowa drogi 833 Chodel – Kraśnik z włączeniem tej trasy w istniejący system drogowy obu miejscowości, czy przebudowa dużego odcinka drogi nr 838 Głębokie – Fajstówice z rozbudową mostu na Wieprzu. Chciałbym podkreślić, że w naszych działaniach, także inwestycjach drogowych, kierujemy się zasadą zrównoważonego rozwoju, ukierunkowanego nie tylko na główne ośrodki regionu.

Co do zagrożeń związanych z pandemią, mogę zapewnić, że nasz budżet jest realizowany zgodnie z harmonogramem. Oczywiście niepewność może budzić poziom otrzymywanych dochodów, bo budżet województwa oparty jest głównie o dochody uzależnione od budżetu państwa (dotacje, subwencje) oraz dochody własne, tzw. podatkowe (PIT, CIT). Dość istotne zagrożenie dla budżetu mogą stanowić nieplanowane wydatki z własnych środków na wsparcie działań podległych jednostek ochrony zdrowia, związanych

z przeciwdziałaniem wystąpienia tzw. II etapu pandemii. Ich skala będzie miała wpływ na finanse województwa. Sytuacja jest dynamiczna, dlatego stale monitorujemy i analizujemy poziom ryzyka związanego z brakiem możliwości uzyskania planowanych dochodów.

W UE toczy się dyskusja nad instrumentami wsparcia gospodarek krajów członkowskich zmagających się z koronawirusowym kryzysem. Czego mogą się spodziewać polskie regiony?

W ramach długofalowych działań antyepidemicznych instytucje unijne przewidziały powstanie nowego Funduszu Wzmocnienia i Odbudowy z pulą 750 mld zł. Wsparcie będzie dystrybuowane w formie dotacji i pożyczek, a podstawowym warunkiem skorzystania z nich jest przygotowanie dokumentu pn. Krajowy Plan Odbudowy (KPO). W Polsce ten proces nadzoruje Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Jednym z zadań regionów jest przedstawienie propozycji projektów do KPO, które będą uzgadniane na poziomie krajowym. Proces przygotowania KPO już się rozpoczął, także w naszym regionie i potrwa do przyszłego roku.

Olbrzymim wsparciem dla rozwoju każdego województwa są unijne środki z Regionalnych Programów Operacyjnych. Jesteśmy na końcowym etapie realizacji RPO Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Jak w roku 2019 wyglądało zaangażowanie w wykorzystaniu tych funduszy?

Wykorzystanie tych środków przebiega u nas na bardzo dobrym poziomie. Dotychczas, z całej puli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, wynoszącej ponad 9,5 mld zł, rozdysponowaliśmy ponad 7,7 mld zł. To łączna wartość dofinansowania projektów, realizowanych w ramach 3529 podpisanych umów. Według najnowszych danych z sierpnia tego roku, województwo lubelskie jest na trzecim

miejsu w kraju pod względem podpisanych umów o dofinansowanie. To zdecydowane przyspieszenie względem poprzedników.

Województwo widoczne jest w działaniach promocyjnych, jak choćby program „Z dumą wspieramy sport”, czy organizacja Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży.

Nie da się ukryć, że sport jest dla mnie szczególnie istotny. To nie tylko sposób na aktywne spędzenie wolnego czasu, zachowanie zdrowia, czy wychowanie młodego pokolenia w duchu rywalizacji fair play, ale również doskonała możliwość promocji, z czego korzystają największe firmy na całym świecie. My również staramy się wykorzystywać ten trend w działaniach Urzędu Marszałkowskiego i poprzez sport promujemy województwo lubelskie. Cieszymy się, że po długiej piętnastoletniej przerwie możemy gościć w naszym regionie największą w kraju imprezę młodzieżowego sportu. Z dumą wspieramy naszych sportowców, zarówno tych młodych, jak i dojrzałych, utytułowanych, którzy w przyszłym roku będą reprezentować Lubelskie i Polskę na Igrzyskach Olimpijskich w Tokio. Jesteśmy też partnerem czołowych klubów regionu, występujących w głównych rozgrywkach krajowych i międzynarodowych. To wielka szansa na promocję i budowanie pozytywnego obrazu województwa. Najbliższa będzie już na początku przyszłego roku, gdy do Lublina przyjadą czołowe zespoły koszykarskie, by zmierzyć się w finałowym turnieju Pucharu Polski.

Na XVIII Sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego, 28 sierpnia 2020 roku, radni zatwierdzili sprawozdanie finansowe województwa i udzieliłi Zarządowi Województwa Lubelskiego absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2019 r. 27 radnych oddało głos na TAK, 5 wstrzymało się, nie było głosów przeciwnych.

– Cieszymy się, że Lublin był miejscem tak ważnego szczytu. Oczywiście całej Polski i Europy zwrócone były tego dnia w naszym kierunku. Cieszymy się, że to właśnie stolica województwa lubelskiego była miejscem tego wydarzenia – podsumował Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Dożynki

Wojewódzkie 2020

W dobie epidemii nabiera szczególnego znaczenia własne suwerenne rolnictwo, zdolne nas wyżywić – podkreślał Marszałek Jarosław Stawiarski. 30 sierpnia 2020 roku, na stadionie miejskim w Bełżycach odbyły się Lubelskie Dożynki Wojewódzkie.

Z uwagi na sytuację epidemiczną organizatorzy wydarzenia zrezygnowali w tym roku z części kiermaszowo-koncertowej, która w minionych latach, podczas dużych imprez na lotnisku w podlubelskim Radawcu, przyciągała tysiące uczestników. Było skromnie, ale godnie, a wszyscy zainteresowani mogli na żywo oglądać dożynkową ceremonię w TVP 3 Lublin.

MSZA I DZIĘKCZYNIENIE

Dożynki rozpoczęła polowa Msza Święta celebrowana przez Metropolitę Lubelskiego Arcybiskupa Stanisława Budzika. – *Dziękujemy za chleb, za ponowiony cud jego pomnożenia. Ziarno wsiane w ziemię umarło, ale przyniosło plon, więc jakże nie dziękować Bogu – dawcy i sprawcy życia – za to, że co roku odnawia ten cud ziarna* – mówił podczas homilii ksiądz arcybiskup, dodając, że trud rolniczej pracy nie zawsze jest doceniany i zauważany.

Wśród oficjalnych gości, obok starostów dożynek – Karoliny Sawickiej

Arcybiskup Stanisław Budzik w obrzędzie poświęcenia dożynkowych wieńców, fot. Piotr Wójcik

i Adriana Kalkusa, byli obecni gospodarze województwa - marszałek Jarosław Stawiarski oraz członkowie Zarządu WL – Zdzisław Szwed i Sebastian Trojak, a także wicewojewoda lubelski Bolesław

Starostowie Dożynek Wojewódzkich 2020 – Karolina Sawicka i Adrian Kalkus, fot. Piotr Wójcik

DOŻYNKOWE WIEŃCE

Zamiast tradycyjnego korowodu z wieńcami, dożynkowi goście mogli obejrzeć na telebimie żniwny obrzęd „Oborywanie kozy” w wykonaniu Zespołu Obrzędowego z Hańska. Wieńce przywiezione przez delegacje powiatów, po poświęceniu przez celebransę, oceniła komisja konkursowa, decydując o przyznaniu **17 równorzędnych wyróżnień po 1000 zł.**

Jarosław Stawiarski
Marszałek Województwa Lubelskiego

Spotkaliśmy się na tegorocznych dożynkach w dużo mniejszym gronie niż dotychczas, co wymusiła trudna sytuacja epidemiczna i potrzeba zachowania większej ostrożności. Ta pandemia, z którą borykamy się już od miesięcy, uświadamia nam też jak ważne jest suwerenne rolnictwo. Bez suwerennego rolnictwa, które produkuje zarówno na potrzeby kraju, jak i zagranicy, nie ma suwerenności państwa polskiego. Pandemia pokazała, że można wszystko odciąć, mogą samoloty nie latać, samochody nie jeździć, ale polski naród musi się wyżywić i musi mieć bezpieczeństwo żywnościowe dla całego kraju. Ten trudny rok pokazuje nam wszystkim, że nasi rolnicy są dobrze przygotowani i są w stanie produkować duże ilości dobrej jakościowo żywności, która wystarczy na zaspokojenie naszych potrzeb i będzie mogła być przedmiotem eksportu. Dziękuję rolnikom i mieszkańcom wsi za ciężką, odpowiedzialną pracę i wielki wkład jaki wnoszą w rozwój naszego województwa i kraju.

Najlepszy wieńiec Dożynek Wojewódzkich 2020, fot. Marcin Tarkowski

GŁÓWNA NAGRODA

w wysokości 3000 zł przypadła **Kołu Gospodyń Wiejskich ze Stasina w gminie Wojciechów**, w powiecie lubelskim.

Ten wieńiec, w kształcie korony zwieńczonej krzyżem, symbolizuje naszą wdzięczność dla Boga i podziękowanie dla ludzi za udane żniwa. Wykorzystane są w nim wszystkie rodzaje zbóż, a także len, jarzębina, kwiaty z naszych ogrodów

– opisuje przewodnicząca KGW w Stasinie Elżbieta Mirosław.

WŚRÓD WYRÓŻNIONYCH ZNAŁAZŁY SIĘ WIEŃCE:

- » KGW Worsy w gm. Drelów w powiecie białopodlaskim;
- » KGW Dorbozianki z Dorboz w gm. Obsza w pow. biłgorajskim;
- » sołectwa Hrebenne w gm. Horodło w pow. hrubieszowskim;
- » KGW Kocudza Druga w gm. Dzwola w pow. janowskim;
- » gminy Łopiennik w pow. krasnostawskim;
- » gminy Kraśnik w pow. kraśnickim;
- » KGW Biadaczka w gm. Kamionka w pow. lubartowskim;
- » KGW Brzeziny w gm. Puchaczów w pow. łęczyńskim;
- » KGW Kamień w gm. Wola Mysłowska w pow. łukowskim;
- » KGW Kowala w gm. Poniatowa w pow. opolskim;
- » Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Jabłoni w pow. parczewskim;
- » KGW Zagrody w gm. Żyrzyn w pow. puławskim;
- » KGW „Bezwolanki” w Bezwoli w pow. radzyńskim;
- » sołectwa Swaty w gm. Ryki w pow. ryckim;
- » KGW Krępiec w gm. Mełgiew w pow. świdnickim;
- » KGW „Nabrożanki” w gm. Łaszczów w pow. tomaszowskim;
- » sołectwa Jarosławiec w gm. Łabunie w pow. zamojskim.

WIENIEC Z LUBELSKIEGO Z NAGRODĄ PREZYDENTA RP!

Dożynki Prezydenckie, które odbyły się 19-20 września w Warszawie, przyniosły duży sukces naszemu regionowi. W konkursie o nagrodę Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na najładniejszy tradycyjny wieńiec drugie miejsce zdobyła grupa z Koła Gospodyń Wiejskich Zagrody Razem z gm. Żyrzyn w pow. puławskim.

Grupa dożynekowa z KGW Zagrody Razem przed dwoma laty wygrała wszystkie etapy wieńcowego konkursu – gminny, powiatowy i wojewódzki, a w ubiegłym roku – na Dożynkach Prezydenckich w Spale – zdobyła, wraz z powiatem puławskim, drugie miejsce za wieńiec oraz sposób dożynkowej prezentacji.

Archiwum Kancelarii Prezydenta RP

FUNDUSZE UE NA REWITALIZACJĘ W POWIATACH JANOWSKIM I KRAŚNICKIM

WALKA Z WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I UBÓSTWEM

Dzięki środkom unijnym dwa samorządy z naszego regionu zmodernizują zdegradowane obszary miejskie. Chodzi o projekty powiatów kraśnickiego i janowskiego, które pozwolą m.in. na utworzenie Środowiskowych Domów Samopomocy.

Umowy na realizację tych projektów, opiewające na kwotę blisko **33 mln zł**, podpisali 3 września w Kraśniku Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, Starosta Powiatu Kraśnickiego Andrzej Rolla i Wicestarosta Andrzej Cieśla oraz Starosta Powiatu Janowskiego Artur Pizoń i Wicestarosta Michał Komacki.

witalizacji terenu po byłej przychodni specjalistycznej w Kraśniku, utworzone zostaną:

- » Środowiskowy Dom Samopomocy „ŚDS – typu D” – dla osób z autyzmem i niepełnosprawnością sprzężoną;
- » Środowiskowy Dom Samopomocy „ŚDS – typu C” – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, czyli osoby starsze z objawami demencji starczej, chorobą alzheimera, itp.

Zakończenie projektu planowane jest w kwietniu 2023 roku, a jego całkowita wartość wynosi nieco ponad **17 mln zł**, z czego dofinansowanie z UE – **11,8 mln zł**.

przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych;

- » **Warsztat Terapii Zajęciowej** – wsparcie dla rodzin osób z niepełnosprawnościami, poprzez zapewnienie dziennej opieki specjalistycznej. Grupą docelową są osoby z autyzmem i niepełnosprawnością sprzężoną, osoby z chorobami i zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodziny.

Wartość projektu pn. „Rewitalizacja terenu po dawnej Spółdzielni „Roztocze” przy ul. Bialskiej 69 w Janowie Lubelskim poprzez nadanie odnowionym obiektom nowych funkcji społecznych” wynosi **15,7 mln zł**, z czego dofinansowanie z UE – **10,8 mln zł**. Koniec prac planowany jest w październiku 2023 roku.

ŚRODKI W RAMACH RPO NA REWITALIZACJĘ

Nowe projekty wynikają z przedsięwzięcia o priorytetowym znaczeniu dla realizacji celów Strategii Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) pn. „Poprawa jakości dostępu do usług społecznych i medycznych poprzez dostosowanie infrastruktury w powiecie kraśnickim i janowskim”. Zostały one wyłonione w procedurze pozakonkursowej w ramach Działania 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich RPO WL 2014-2020. Tego typu projekty realizowane są na podstawie programów rewitalizacji danych samorządów, a ich głównym celem jest odnowa zdegradowanych przestrzeni miejskich. Projekty realizowane w ramach tego działania obejmują m.in. przebudowy, remonty lub modernizację zdegradowanych budynków, w tym budynków przemysłowych, powojennych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych. Projekty zakładają również tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości w zdegradowanych obszarach miast, a także przebudowę, remont lub modernizację budynków w celu adaptacji na działalność przedsiębiorstw.

Marszałek oraz starostowie i wicestarostowie powiatów janowskiego i kraśnickiego podpisują umowę o rewitalizacji, fot. archiwum UMWL

CENTRUM WSPARCIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Powiat Kraśnicki zrealizuje projekt pn. „Utworzenie Środowiskowego Centrum Wsparcia poprzez rewitalizację terenu po byłej przychodni specjalistycznej przy Al. Niepodległości 23 w Kraśniku”. Celem projektu jest ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i koncentracji ubóstwa. Ma to nastąpić poprzez poprawę dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych i leczniczych oraz dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Dzięki re-

REWITALIZACJA DAWNEJ SPÓŁDZIELNI

Powiat Janowski zrealizuje projekt, który zakłada ograniczenie wykluczenia społecznego i koncentracji ubóstwa na jego obszarze. Nastąpi to poprzez poprawę dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych czy dostępu do rynku pracy osób wykluczonych. W ramach projektu powstaną:

- » **Środowiskowy Dom Samopomocy** – ośrodek wsparcia pobytu dziennego z możliwością prowadzenia miejsc całodobowych dla osób przewlekłe psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz wykazujących inne

Projekty, wsparte finansowo w ramach Działania 13.3, przewidują łącznie:

- ➔ rewitalizację 253,57 ha obszarów
- ➔ 37 147,38 m² wyremontowanych lub wybudowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich
- ➔ objęcie wsparciem 110 obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach
- ➔ utworzenie lub rekultywowanie 191 720,28 m² otwartej przestrzeni na obszarach miejskich
- ➔ 364 861 osób (w ciągu roku) korzystających z obiektów infrastruktury społeczno-kulturalnej i turystycznej, powstałych w wyniku realizacji projektu.

Całkowita alokacja dla Działania 13.3 ze środków UE wyniosła nieco ponad 298 mln zł.

PROJEKT GRANTOWY DLA DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

WSPARCIE DLA 44 PLACÓWEK

Gospodarz województwa z przedstawicielami powiatów, które otrzymały granty.

Domy pomocy społecznej należą do miejsc największego ryzyka związanego z zakażeniem i rozprzestrzenieniem koronawirusa. Nie dziwi więc, że władze województwa zdecydowały o dużym wsparciu aż 44 placówek w całym regionie.

Dzięki unijnemu dofinansowaniu domom pomocy społecznej zostaną udzielone granty w ramach projektu „Wsparcie działań związanych z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19 w domach pomocy społecznej”. Całkowita wartość wsparcia wynosi blisko **23 mln zł** (w tym środki z EFS **19 mln zł**). 20 sierpnia Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski podpisał umowy z siedmioma beneficjentami na realizację tych zadań w powiatach: bialskim, biłgorajskim, chełmskim, krasnostawskim, kraśnickim, zamojskim i w mieście Lublin.

Celem projektu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej jest łagodze-

nie skutków pandemii oraz przeciwdziałanie jej negatywnym konsekwencjom. Udzielone granty zostaną wypłacone za okres trzech miesięcy (lipiec-wrzesień 2020) i mają stanowić doraźne wsparcie dla mieszkańców oraz personelu DPS znajdujących się w stanie zagrożenia zdrowia i życia w warunkach rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19.

– *Podczas pandemii domy pomocy społecznej są w ognisku największego ryzyka, dlatego potrzebują dodatkowych środków, które pomogą dofinansować wynagrodzenia dla dodatkowych pracowników czy wyposażyć ośrodki w niezbędny sprzęt* – mówił Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

W podpisaniu umów uczestniczyli: z miasta Lublin – dyrektor MOPR w Lublinie Katarzyna Fus; z powiatu bialskiego – dyrektor PCPR w Białej Podlaskiej Małgorzata Malczuk; z powiatu biłgorajskiego – starosta Andrzej Szarlip

i wicestarosta Tomasz Rogala; z powiatu chełmskiego – starosta Piotr Deniszcuk i członek zarządu powiatu Grażyna Szykuła; z powiatu krasnostawskiego – starosta Andrzej Leńczuk, wicestarosta Marek Nowosadzki i skarbnik Janusz Cięciera; z powiatu kraśnickiego – starosta Andrzej Rolla, wicestarosta – Andrzej Cieśla, skarbnik – Iwona Szymańska oraz dyrektor PCPR w Kraśniku Ewa Nowak; z powiatu zamojskiego – starosta Stanisław Grzeško, wicestarosta Witold Marucha, skarbnik Marek Seroka.

Projekty zostały sfinansowane w ramach Działania 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

W ramach grantu można było wnioskować o wsparcie w kilku obszarach:

- ➔ Zakup sprzętu i wyposażenia na doposażenie stanowisk pracy oraz tworzenie izolek i miejsc do kwarantanny w DPS.
- ➔ Dodatki do wynagrodzeń dla pracowników niemedycznych, mających bezpośredni kontakt z mieszkańcami w związku ze sprawowaniem opieki.
- ➔ Zatrudnienie dodatkowych pracowników w DPS do świadczenia opieki nad mieszkańcami domów na okres maksymalnie 3 miesięcy.
- ➔ Przygotowanie tymczasowych miejsc odbywania kwarantanny.
- ➔ Przygotowanie miejsc noclegowych i żywienia dla osób realizujących usługi, które nie mogą lub nie chcą wrócić do własnych domów i rodzin.

WIĘCEJ ŻŁOBKÓW W REGIONIE

Dzięki dofinansowaniu z Funduszy Europejskich już wkrótce w naszym regionie powstaną nowe miejsca opieki nad dziećmi. Chodzi o 19 projektów o wartości ponad 45 mln zł. Środki pozwolą na remont pomieszczeń oraz lepsze funkcjonowanie żłobków.

Ułatwienie dostępu do opieki nad małymi dziećmi jest bardzo ważne zarówno dla władz województwa lubelskiego, jak i samych rodziców. Dla tych pierwszych to budowanie wyso-

kiej jakości placówek opiekuńczo-educacyjnych w regionie. Dla drugich zaś jest to szansa na powrót do zawodowej aktywności.

– *Wsparcie z funduszy europejskich na funkcjonowanie żłobków to jeden z naszych priorytetów jako zarządcy województwa* – mówił Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, który podpisał umowy z pięcioma beneficjentami. Nowe miejsca opieki dla najmłodszych dzieci w wieku do trzech lat powstaną m.in. w Świdniku, Lublinie, Lubartowie, Chełmie,

Rybach czy Krasnymstawie. Projekty finansowane będą w ramach Działania 9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego.

Dzięki takim projektom, realizowanym z środków Europejskiego Funduszu Społecznego – RPO WL 2014-2020, powstaną w sumie 897 nowych miejsc opieki dla dzieci do 3 lat w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach usług dziennych opiekunów. Co ważne dofinansowanie unijne zostało udzielone w placówkach już istniejących, jak i nowo utworzonych.

WIĘKSZE ŚRODKI NA WALKĘ Z COVID-19

BEZPIECZNIEJ W SZPITALU

im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie otrzyma blisko 1,2 mln zł dodatkowego dofinansowania na prace budowlane oraz zakup sprzętu w ramach zadań dotyczących zapobiegania, zwalczania i rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19. Środki pochodzą z unijnego projektu realizowanego w partnerstwie sześciu placówek medycznych z województwa, którego łączna wartość wynosi obecnie ponad 209 mln zł.

Szpital Wojewódzki im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie, fot. archiwum szpitala

Projekt, którego liderem jest Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, obejmuje remonty, rozbudowy, modernizacje oraz doposażenie w nowoczesny sprzęt szpitali wojewódzkich w największych miastach regionu: Lublinie, Zamościu, Chełmie i Białej Podlaskiej. Dodatkowe środki dla WSS im. Wyszyńskiego w Lublinie były niezbędne dla zorganizowania nowoczesnej strefy bezpieczeństwa pacjentów w związku z pandemią koronawirusa.

PRZYJĘCIA W NOWEJ PRZESTRZENI

W ramach prac utworzony zostanie obszar obserwacyjno-izolacyjny oraz poczekalnia z tzw. punktami triage. W praktyce oznacza to, że każdy pacjent, który wymaga planowanego przyjęcia do przychodni, laboratorium, ośrodków rehabilitacji, zakładu radio-

kontenerów (poczekalni) oraz sześciu tuneli do dezynfekcji. Zabudowane zostaną wejścia A i B w bloku A szpitala oraz przeprowadzone będą prace adaptacyjne w Bloku G. Szpital zakupi również sprzęt medyczny, który pozwoli na ratowanie zdrowia i życia pacjentów. Środki przekazane w ramach aneksu umożliwią zakup: urządzenia do ciągłych terapii oczyszczających krew; dwóch platform hemodynamicznych; dwóch aparatów USG; dziesięciu materaców przeciwoleżynowych do łóżek COVID oraz specjalnej komory do transportu chorych.

SZEŚĆ SZPITALI JEDEN CEL

„Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo-budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny” – to nazwa i główny cel projektu realizowanego w partnerstwie sześciu placówek medycznych podległych samorządowi województwa lubelskiego. Warto zaznaczyć, że projekt po raz kolejny został uzupełniony o zadania mające na celu poprawę sytuacji epidemiologicznej w związku z trwającą pandemią wirusa SARS-CoV-2 oraz działania niezbędne do zapobiegania, zwalczania i rozprzestrzeniania się koronawirusa (na ten cel w projekcie wygospodarowano **25,2 mln zł** z funduszy europejskich).

Partnerami projektu są:

- » Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej – lider projektu,
- » Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie,
- » Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie,
- » Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie,
- » Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie,
- » Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu.

Podpisany aneks zwiększył dofinansowanie o **1 mln zł** ze środków europejskich. W sumie na cały projekt władze regionu wygospodarowały ponad **176,6 mln zł** z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz ponad **18,8 mln zł** z budżetu województwa z uwzględnieniem środków własnych szpitali. Ponadto dofinansowanie projektu uzupełnia kwota nieco ponad 13,6 mln zł, która pochodzi z budżetu państwa.

ROZBUDOWA SZPITALA WOJEWÓDZKIEGO W ZAMOŚCIU

NOWOCZESNE CENTRUM KARDIOLOGICZNE

Oddział Kardiologii Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu został rozbudowany o nowe skrzydło, w którym mieści się przychodnia kardiologiczna. Uroczystego przecięcia wstęgi dokonano 4 września 2020 r.

Otwarcie przychodni w nowym skrzydle pozwala na skupienie w jednym miejscu kompleksowej opieki nad pacjentami wymagającymi leczenia kardiologicznego lub kardiokirurgicznego.

Inwestycja, o wartości ponad **38 mln zł**, została wykonana w ramach projektu finansowanego z Funduszy UE z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Przedsięwzięcie wpisuje się w projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, w którym

w Lublinie, Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie. Wartość całej inwestycji wynosi **207 mln zł**.

W uroczystym otwarciu nowoczesnego centrum kardiologicznego uczestniczyli Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiński oraz Wicemarszałek Michał Mulawa.

Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II rozpoczął działalność medyczną w 1994 roku. To wielospecjali-

Goście uroczystego otwarcia na Oddziale Kardiologii SPSW w Zamościu, fot. Piotr Wójcik

uczestniczy łącznie sześć szpitali z regionu podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego. Obok zamojskiego szpitala są to: Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie, Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

styczna placówka, w której udzielana jest pomoc pacjentom zarówno z naszego regionu, jak i z całego kraju. Szpital jest jednym z wiodących i zarazem największych ośrodków medycznych w województwie lubelskim. W ciągu 25 lat działalności hospitalizowano ok. 590 tys. pacjentów (ok. 35 tys. w ciągu roku). Udzielono ok. 3,3 mln porad specjalistycznych (ok. 200 tys. w ciągu roku), wykonano ok. 9 mln badań laboratoryjnych i ok. 3,5 mln zabiegów rehabilitacyjnych.

KARDIOLOGIA NA NAJWYŻSZYM POZIOMIE

Kardiologia była pierwszym oddziałem przyjmującym pacjentów w budowanym jeszcze w 1994 roku szpitalu. Od początku realizowano tu wysokospecjalistyczne inwazyjne metody leczenia. Zaledwie po trzech miesiącach działalności oddziału pierwszemu pacjentowi wszczepiono stymulator, co ważne wtedy takie zabiegi były wykonywane wyłącznie w klinikach kardiologii. Kolejnym sukcesem było uruchomienie – pod koniec lat dziewięćdziesiątych – pracowni hemodynamicznej.

W 2001 roku otworzono w zamojskim szpitalu oddział kardiokirurgiczny. Dzięki temu zwiększył się zakres stosowanych metod leczenia. Największym osiągnięciem tamtego okresu było zorganizowanie w 2005 r. systemu teletransmisji EKG i telekonsultacji kardiologicznej dla pacjentów z zawałem serca. Taki kontakt ma pierwszorzędne znaczenie w przypadku konieczności natychmiastowej interwencji i inwazyjnego udrożnienia naczynia wieńcowego. Ważne jest tu bowiem jak najszybsze dotarcie chorego bezpośrednio do szpitala w Zamościu, z pominięciem bliżej zlokalizowanych placówek. Zamość był drugim ośrodkiem w Polsce, po Instytucie Kardiologii, realizującym taki sposób postępowania z chorymi. Ostatnie lata to okres wdrażania wielu kolejnych nowoczesnych metod leczenia na czele z usuwaniem uszkodzonych lub zakażonych elektrod z układu krążenia. Zamość stał się głównym ośrodkiem w Polsce w wykonywaniu tych zabiegów.

Dotychczas z leczenia w oddziale kardiologii zamojskiego szpitala skorzystało ok. 100 tys. pacjentów (ponad 5 tys. rocznie). Lekarze udzielili ok. 750 tys. porad ambulatoryjnych (ponad 50 tys. rocznie) i wykonali dziesiątki tysięcy badań i zabiegów. Wszystko w ramach przyjętej misji w Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II, brzmiącej „Niesiemy pomoc medyczną potrzebującemu bliźniemu”.

Nowy budynek przychodni, fot. Piotr Wójcik

Kobieta Gospodarna Wyjątkowa

Promowanie dziedzictwa kulturowego regionu i wspieranie integracji mieszkańców wsi – to główne założenia konkursu „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa”. Dotychczas odbyły się cztery półfinały, obejmujące zasięgiem całe województwo. Wzięło w nich udział prawie 380 kół gospodyń wiejskich i innych lokalnych stowarzyszeń i organizacji.

• Anna Drabik •

Wykorzystując niesłabnący potencjał pań zrzeszonych w KGW i innych organizacjach wiejskich zaangażowanych w kultywowanie regionalnych tradycji, Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWL wyszedł z pomysłem zorganizowania konkursu pod szyldem „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa”. Pierwszy wojewódzki konkurs odbył się we wrześniu ubiegłego roku, a jego centralną częścią było przeprowadzenie trzech konkursów w kategoriach: sztuka ludowa, ręką czarowane oraz skarbczyk kulinarny. Panie rywalizowały także o Nagrodę Marszałka Województwa Lubelskiego i Nagrodę Publiczności w kategoriach: na najlepszy występ artystyczny i występ kabaretowo-teatralny. W programie nie zabrakło również prelekcji poświęconych kobietom oraz możliwościom wsparcia KGW. Zwieńczeniem wydarzenia były występy artystyczne oraz degustacje potraw i produktów regionalnych.

LUBELSKIE JABŁKA W KUCHNI I TRADYCYJNE RĘKODZIEŁO

Sukces ubiegłorocznego przedsięwzięcia był inspiracją do poszerzenia formuły i ogłoszenia w roku 2020 kolejnej edycji konkursu „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa”. Do udziału w rywalizacji zaproszono wszystkie koła gospodyń wiejskich z województwa lubelskiego. Konkurs został przeprowadzony podczas czterech wydarzeń półfinałowych w: Lublinie, Cheł-

Konkursowa prezentacja szarlotki i potraw z jabłkami KGW Wawowianki z Lubelskiego Powiśla, fot. Paweł Wójcik

mie, Zamościu oraz Łukowie. Na apel odpowiedziało blisko 380 kół i organizacji wiejskich z całego regionu! Do konkursu zgłoszono blisko 1430 produktów! Panie konkurowały ze sobą w trzech kategoriach: na najlepszą szarlotkę z wykorzystaniem lubelskich jabłek, na najlepsze produkty i potrawy charakterystyczne dla regionu lubelskiego wykonane z wykorzystaniem lubelskich jabłek oraz na najpiękniejsze wyroby rękodzielnicze „Rękodzieło – Piękno tradycji we współczesnym świecie”.

Zainteresowanie lubelskim półfinałem konkursu przeszło najśmielsze oczekiwania organizatorów. 8 marca w Lubelskim Centrum Konferencyjnym zgromadziło się blisko 700 uczestników zrzeszonych w ok. 150 kołach gospodyń wiejskich z powiatów: kraśnickiego, lubartowskiego, lubelskiego, łęczyńskiego, opolskiego, puławskiego, ryckiego, świdnickiego. Członkowie Zarządu Województwa Lubelskiego oraz zaproszeni goście obdarowali wszystkie panie pięknymi kwiatami. To było prawdziwe

Święto Kobiet! Konkurs od początku wzbudzał duże zainteresowanie mediów i lokalnej prasy. Na parterze Lubelskiego Centrum Konferencyjnego zorganizowano studio przeprowadzające bezpośrednią transmisję na antenie TVP3 Lublin. Na scenie nie brakowało śpiewów i tańców...

KREATYWNE PODEJŚCIE DO LUBELSKIEGO JABŁKA

Po blisko czteromiesięcznej przerwie w realizacji przedsięwzięcia, spowodowanej pandemią koronawirusa, 5 lipca w Chełmie odbył się długo wyczekiwany drugi półfinał konkursu „Kobieta Gospodarna Wyjątkowa”. Pomimo obostrzeń sanitarnych, dobry humor i duch rywalizacji nie opuszczał reprezentantów powiatów: chełmskiego, włodawskiego i krasnostawskiego. Atmosfera podczas wydarzenia była naprawdę gorąca, a zaangażowanie i kreatywność w podejściu do tematu „lubelskiego jabłka”, miały odzwierciedlenie w produktach zaprezentowanych przed komisją konkursową.

Niespełna tydzień później, podczas trzeciego półfinału konkursu w Zamościu, w szranki stanęli reprezentanci powiatów: hrubieszowskiego, janowskiego, zamojskiego, biłgorajskiego i tomaszowskiego. Wydarzenie uświetniły występy zespołów ludowych: „Roztoczanki”, „Pukarzowianki” oraz „Chrzanowianki”. Parkiet hali sportowej OSIR na tę chwilę zamienił się w tętniące życiem centrum kultury ludowej Zamojszczyzny.

Początek sierpnia minął pod znakiem ostatniego półfinału konkursu w Łukowie. Kobiety gospodarne i wyjątkowe z powiatów: łukowskiego, parczewskiego, radzyńskiego i bialskiego, dostarczyły jury ogromu niezapomnianych wrażeń estetycznych i kulinarnych. Niemal każde stoisko udekorowane było unikalnym kilimem, tkaniną wykonywaną z naturalnej wełnianej przędzy. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu tkanie było zajęciem powszechnym, charakterystycznym dla okolic Janowa Podlaskiego. Obecnie jest to bardzo rzadka umiejętność, której tajniki znają już tylko nieliczni mieszkańcy tych terenów.

Oprócz emocji związanych z rywalizacją konkursową, organizatorzy zapewnili uczestnikom możliwość zapoznania się z egzotyczną sztuką rzeźbienia w owocach i warzywach. Pokazy carvingu poprowadził Piotr Huszcz, mistrz lubelskiej kuchni i magik przekształcający dary natury w prawdziwe dzieła sztuki. Do dyspozycji zgromadzonych był również poczęstunek przygotowany z wykorzystaniem produktów wpisanych na ministerialną Listę Produktów Tradycyjnych.

Pokazy carvingu Piotra Huszcza wzbudzały wielkie zainteresowanie, fot. Paweł Wójcik

Marszałek Jarosław Stawiarski z uczestniczkami wiosennego półfinału konkursu w Lubelskim Centrum Konferencyjnym, fot. Monika Kurczewicz

Uczestnicy pierwszego półfinału konkursu w marcu w Lublinie, fot. Paweł Wójcik

Oceniając konkursowe szarlotki, komisja brała pod uwagę zarówno tradycyjne metody ich wykonania, jak również surowce z których powstały (kładąc nacisk na pochodzenie jabłek użytych do ich powstania). Warto podkreślić, że szczególne zainteresowanie jurorów zwróciły jabłeczniczki wykonane przy użyciu tzw. starych odmian jabłek: szara reneta, antonówka, boiken, kosztela.

Wrażenia kulinarne potęgowały opowieści twórców ludowych prezentujących niezwyklej kunszt i zamiłowa-

nie do tradycji. Ich rękodzieła to prawdziwy majstersztyk sztuki ludowej.

Przed nami wielki finał całego wydarzenia. Już 2 października okaże się, kto zdobył serca jurorów konkursu i kto otrzyma tytuł Kobiety Gospodarniej Wyjątkowej. Gala finałowa została objęta Honorowym Patronatem Pary Prezydenckiej – Agaty Kornhauser-Dudy i Andrzeja Dudy. Będą na niej wszyscy laureaci konkursu na szczeblu powiatowym. Relację z wielkiego finału zamieścimy w następnym wydaniu Lubelskie.pl.

Zdzisław Szwed
Członek Zarządu Województwa Lubelskiego

Głównym celem konkursu jest promowanie dziedzictwa kulturowego naszego regionu i wspieranie integracji wśród ludności wiejskiej. Jestem przekonany, że idea przyświecająca temu pomysłowi – kultywowanie lokalnych tradycji, zarówno kulinarnych, jak i rękodzielniczych – jest niezwykle istotna nie tylko z punktu widzenia samorządów lokalnych, ale również doskonale wpisuje się w zakres działań Samorządu Województwa Lubelskiego. Decyzja o zorganizowaniu konkursu i przeprowadzeniu go pomimo trudności wynikających z ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa, okazała się słuszną, a efekt jest zaskakujący. Udział prawie 380 kół gospodyń wiejskich i innych lokalnych stowarzyszeń i organizacji przeszedł nasze oczekiwania. I jeszcze jedno, ten konkurs pokazał jak mocną pozycję w regionalnej kuchni, i to nie tylko w domowych wypiekach, mają lubelskie jabłka. A to przecież jeden ze sztandarowych produktów naszych sadów i przetwórstwa owocowo-warzywnego, stawiający Lubelskie w ścisłej krajowej czołówce.

LUBELSKIE DLA ROWERZYSTÓW

Rodzinne rajdy W KRAŚNIKU I CHEŁMIE

Turystyka rowerowa to jedna z najpopularniejszych i bezpiecznych – szczególnie w dobie pandemii – form aktywnego spędzania wolnego czasu. Na taką aktywność stawiamy w Regionie Lubelskim, czego potwierdzeniem był cykl letnich rajdów rowerowych.

Dobrze oznakowane szlaki z infrastrukturą towarzyszącą, w postaci miejsc wypoczynkowych z zadaszonymi altanami, stojakami, a nawet samoobsługowymi stacjami naprawy rowerów, poprowadzone atrakcyjnymi terenami, to duży atut naszego województwa. Warto o tym przypominać i promować rowerową turystykę, wykorzystując istniejące szlaki i ścieżki.

Departament Promocji, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego w Lublinie we współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami rowerowymi zorganizował latem dwa rajdy rowerowe – w Kraśniku i Chełmie oraz w pięknych krajobrazowo okolicach tych miast. Patronat honorowy nad tymi wydarzeniami objął Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

RAJD „PRZYWITANIE LATA”

Na początku lipca odbył się Rodzinny Rajd Rowerowy „Przywitanie Lata” w Kraśniku, zorganizowany przez stowarzyszenie Bike Team Kraśnik i UMWL. W mieście leżącym na krańcu Roztocza Zachodniego, zbiegają się dwa regionalne szlaki rowerowe: Kazimierz Dolny–Kraśnik, prowadzący m.in. przez Powiśle Lubelskie oraz Centralny Szlak Rowerowy Roztocza, wiodący od Kraśnika przez Zwierzyniec do Hrebennego i dalej, po ukraińskiej stronie, do Lwowa.

Gospodarza województwa reprezentował dyrektor Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki UMWL Artur Domański, który z blisko 150-osobową grupą uczestników wyjechał na trasę rajdu. Ta, o długości 18 km, wiodła ulicami Kraśnika, przez pięknie odnowiony Park Miejski im. Jana Pawła II, nad zalew (o pow. 42 ha) na rzece Wyżnicy. Nad zalewem czynna jest w sezonie plaża z kąpieliskiem, a wokół zbiornika prowadzi ścieżka spacerowa i rowerowa.

W rajdzie udział wzięły całe rodziny, seniorzy, a także osoby, które po prostu na sportowo chciały spędzić niedzielne przedpołudnie. Impreza zakończyła się małym piknikiem ze smacznym poczęstunkiem oraz licznymi konkursami wiedzy o województwie lubelskim. Urząd przygotował stoisko promocyjne, na którym można było zaopatrzyć się w bezpłatne foldery i mapy szlaków rowerowych.

Powakacyjne rajdy rowerowe

Województwo Lubelskie, w ramach dofinansowania zadań publicznych dla organizacji pożytku publicznego, wsparło kolejne imprezy rowerowe, zaplanowane jesienią.

13 września odbył się – na kilku trasach Roztocza – XIII Ogólnopolski Rajd Rowerowy Jastrzębia Zdebrz – Poznaj Green Velo, z udziałem blisko 500 rowerzystów!

16 października odbędzie się II Rowerowy Rajd Papieski na trasie Chełm–Lublin, organizowany przez Chełmski Klub Cyklistów PTTK.

Wyjazd na trasę rajdu w Kraśniku, fot. Joanna Opiela-Basińska

RAJD PAGÓRAMI CHEŁMSKIMI

W połowie sierpnia Chełmska Grupa Rowerowa, wspólnie z UMWL zorganizowała Rodzinny Rajd Rowerowy Pagórami Chełmskimi. Ponad 80 uczestników pokonało trasę o długości 30 km, która miała swój początek w Chełmie przy Chełmskim Parku Wodnym, a zakończyła się nad zalewem Maczuły (o pow. ok. 27 ha) w gminie Leśniowice, na pograniczu Pagórów Chełmskich i Działów Grabowieckich.

Nad akwenem, utworzonym na prawym dopływie Wojsławki, znajduje się dobrze zagospodarowane kąpielisko z miejscami wypoczynkowymi i wieżą widokową. Odbył się tam bezpieczny festyn z ogniskiem, poczęstunkiem oraz konkursami rowerowymi. Na stoisku regionu lubelskiego dostępne były m.in. bezpłatne mapy szlaków rowerowych.

Przed Parkiem Wodnym w Chełmie, fot. Chełmska Grupa Rowerowa

Uczestnicy VI Lubelskiego Rajdu Rowerowego, fot. LROT

POŻEGNANIE WAKACJI NA ROZTOCZU

Cykl wakacyjnych imprez rowerowych w regionie zakończył VI Lubelski Rajd Rowerowy – Centralnym Szlakiem Rowerowym Roztocza. W wydarzeniu wzięło udział 150 uczestników z całego kraju.

Rajd, zorganizowany przez Lubelską Regionalną Organizację Turystyczną we współpracy z Urzędem Marszałkowskim, miał zapromować Roztocze jako idealny obszar dla uprawiania aktywnej turystyki. Nie przypadkiem trasę o długości 51 km poprowadzono jednym z najpiękniejszych odcinków Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza, zmodernizowanego w ramach transgranicznego projektu „Rowe-Love Roztocze – razem pomimo granic”, zrealizowanego przez Urząd Marszałkowski z partnerami z Polski i Ukrainy.

Na trasie rajdu, fot. LROT

Malowniczą trasę rajdu pokonało blisko 150 uczestników, najmłodszy rowerzysta miał 7 lat (byli młodszy, jednak oni jechali w wózkach rowerowych), a najstarsza rowerzystka 82 lata. Wśród uczestników rajdu byli też: Wicemarszałek Województwa Lubelskiego Michał Mulawa, Wicedyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego Tadeusz Grabowski, Prezes Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej Paweł Wójcik oraz Burmistrz Miasta Zwierzyniec Urszula Kolman.

OD ZWIERZYŃCA DO SZUMÓW NA TANWI

Rajd wystartował w sercu Roztocza – Zwierzyńcu, skąd rowerzyści przejechali do leśnej osady Florianka, w której Roztoczański Park Narodowy prowadzi Ośrodek Hodowli Zachowawczej Konika Polskiego. Pierwszy przystanek dał niepowtarzalną okazję do zrobienia fotek z tymi przyjaznymi zwierzętami.

Kolejnym punktem na trasie było Górecko Kościelne – piękna letniskowa wieś z sanktuarium św. Stanisława BM. Zabytkowy modrzewiowy kościół, dwie drewniane kaplice, stacje Drogi Krzyżowej

sąsiadują tu z majestatycznymi wiekowymi dębami, a spacerowa aleja prowadzi nad rzekę Szum.

Józefów – rowerowa stolica Roztocza, to atrakcyjny turystyczny ośrodek z ładnie położonymi zalewami, starą zabudową, m.in. z zabytkowymi synagogą i kościołem oraz największym w okolicy kamieniołomem z wieżą widokową. Przystanek w tym miejscu pozwolił na poznanie geologicznej budowy Środkowego Roztocza i obejrzenie szerokich panoram tej leśnej krainy. Na ostatnim etapie znalazł się ładnie zagospodarowany śródleśny zalew na rzece Sopot w Majdanie Sopockim, a finał rajdu był w sąsiedztwie Rezerwatu Nad Tanwią, który słynie z malowniczych progów skalnych.

Rajd zakończył się pysznym posiłkiem, przygotowanym przez nowego członka LROT – Hotel Ibis Style w Tomaszowie Lubelskim oraz licznymi konkursami, premiowanymi nagrodami ufundowanymi przez członka LROT – BT QUAND (bilety wstępu do parku Archipelag Roztocze oraz vouchery wycieczkowe), a także LROT i UMWL (rowerowe sakwy i nagroda główna – rower trekkingowy). Zwycięzcom gratulował wicemarszałek Michał Mulawa. Do dyspozycji wszystkich uczestników rajdu były bezpłatne foldery i mapy szlaków w naszym regionie.

Chcemy, aby Roztocze stało się – tak jak np. Bieszczady – rozpoznawalną i popularną turystyczną marką. Nad jej wykreowaniem współpracujemy z partnerami z Podkarpacia, w tym z samorządem województwa podkarpackiego. Lubelska Regionalna Organizacja Turystyczna opracowuje audyt, na podstawie którego stworzymy założenia dla turystycznej marki i plan działań na najbliższe lata.

Cieszę się, że VI Lubelski Rajd Rowerowy, skupiający turystów z regionu i kraju, odbył się na Roztoczu. Jest to tym cenniejsze, że wspólnie z gośćmi z różnych miejsc regionu i spoza regionu mogliśmy przejechać bardzo ciekawym fragmentem Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza. To jedna z najpiękniejszych tras rowerowych w naszym regionie, która w ostatnich dwóch latach przechodzi modernizację i zyskuje nie tylko nowe oznakowanie, ale także nowe miejsca odpoczynku dla rowerzystów. W ramach projektu, realizowanego przez Województwo Lubelskie wspólnie z partnerami z polskiego i ukraińskiego Roztocza, szlak zostanie oznakowany i zagospodarowany także po drugiej stronie granicy, aż do przedmieść Lwowa.

Michał Mulawa
Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

TURYSTYCZNE WIZYTÓWKI WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Lasy Janowskie ZOOM NA NATURE

• Adam Niedbał •

Turyści, poszukujący zielonego azylu z dziewiczą naturą i czystym powietrzem, powinni zdecydowanie wybrać Lasy Janowskie. Ten największy leśny kompleks regionu (a razem z Puszcą Solską jeden z największych w kraju) zaskakuje nie tylko bogactwem samej przyrody, ale także różnorodnych turystycznych atrakcji, stanowiących doskonałe uzupełnienie tego, co oferuje sama natura.

KIERUNEK LUBELSKIE

Park Rekreacji ZOOM NATURY nad zalewem w Lasach Janowskich, fot. archiwum ZOOM NATURY

Z jednej strony turysta może wybierać w propozycjach Nadleśnictwa Janów Lubelski i Leśnego Kompleksu Promocyjnego, w którym we wzorcowy sposób łączy się gospodarkę leśną z ochroną przyrody oraz edukacją ekologiczną. Wycieczkę po Lasach Janowskich warto rozpocząć od wizyty w Ośrodku Edukacji Ekologicznej, z wystawami przybliżającymi tajemnice lasu, odbyć spacer po leśnym arboretum, odwiedzić skansen leśnej kolejki wąskotorowej. To jednak nie wszystko, bo na skraju Lasów Janowskich, nad zalewem zaprasza turystów Park Rekreacji ZOOM NATURY, oferujący różne możliwości nie tylko wodnej rekreacji, ale także kreatywnych zabaw i bardzo atrakcyjnego poznawania świata przyrody.

Konie biłgorajskie w Szklarni, fot. Adam Niedbał

REKREACJA I EDUKACJA NAD ZALEWEM

Park rekreacji, rozrywki i edukacji, położony w leśnym terenie nad Zalewem Janowskim, to zdecydowanie największa atrakcja miasta i jedno z najciekawszych miejsc na turystycznej mapie regionu. Sercem parku są obiekty czterech laboratoriów, pozwalających odwiedzającym na bardziej wnikliwe wejrzenie („zoomowanie”) w otaczający nas świat przyrody i w zachodzące w nim procesy. W Głównym Laboratorium zachwycają dobrze wyeksponowane akwaria i terraria z rybami, gadami, płazami, ale też insektaria, prezentujące np. pająki, karaluchy i innych przedstawicieli bardzo licznej fauny świata bezkręgowców. Tę „żywą” część wystawy uzupełniają niemniej atrakcyjne projekcje 2D i 3D, pokazujące rodzime gatunki roślin i zwierząt, także tych z prehistorii i wymarłego świata dinozaurów, a świetną zabawę, szczególnie dla najmłodszych, zapewnia też multimedialna podłoga, na której można próbować gonić ławicę rybek. Dach laboratorium to z kolei miejsce widokowe. Podobnie zaskakujące i emocjonujące są ekspozycje w pozostałych obiektach Zoomu Natury: Laboratorium Runa Leśnego, pozwalającego np. na interaktywną zabawę z poznawaniem gatunków grzybów i roślin zielnych; Laboratorium Awifauny i Troposfery, przybliżającego m.in. pasjonujący świat ptaków; Laboratorium Energii i Recyklingu, uczące nowych trendów w produkcji odnawialnej energii oraz utylizacji i zagospodarowania odpadów.

Każdy odwiedzający Zoom może skorzystać z szeregu urządzeń na terenie parku: Placu Energii z ruchomymi ekspozytorami edukacyjnymi, słowni zewnętrznych, a także Parku Kreatywnego, w którym obok huśtawek, trampolin, dmuchańców dzieci znajdą wielkie piankowe klocki. Kolejnym atutem Zoomu

jest imponujący park linowy z pięcioma trasami dla śmiółków w każdym wieku (a dokładniej już od 3. roku życia) i Wieża Mocy, zapewniająca nieco starszym dzieciom i dorosłym ekstremalne przeżycia podczas skoku pionowego power fun z progresywnym systemem hamowania; diabelskiego wahadła, w którym w trakcie opadania następuje przeciążenie 3G; zjazdu tyrolskiego o długości 200 m, ponad plażą i wodą zalewu.

Zoom Natury to także pięknie poprowadzone ścieżki rowerowe oraz plaża z kąpieliskiem i wypożyczalnia sprzętu wodnego, w tym szczególnie ulubionych przez rodziny wieloosobowych rowerów wodnych z pokładem do opalania się. Zalew Janowski o powierzchni 40 ha, zasilany czystą wodą z lokalnych źródeł (tzw. Stoków Janowskich), położony w sąsiedztwie lasów, jest bardzo popularnym miejscem letniego wypoczynku.

LEŚNA EDUKACJA

Lasy Janowskie, położone na pograniczu bardzo zróżnicowanych obszarów Kotliny Sandomierskiej, Rostocza Zachodniego i Wyżyny Lubelskiej, zachwycają przy-

rodniczym bogactwem mocno zróżnicowanych siedlisk, chronionych w aż sześciu rezerwach oraz w ramach Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie. Od ponad ćwierć wieku działa tu również jeden z 25 w kraju Leśnych Kompleksów Promocyjnych, w którym prowadzi się wyważoną gospodarkę leśną, obejmującą zarówno pozyskiwanie drewna, jak i ochronę rzadkich siedlisk roślinnych i zwierzęcych oraz edukację leśną.

Służy temu Ośrodek Edukacji Ekologicznej Nadleśnictwa Janów Lubelski. Są tu sale dydaktyczne, muzeum przyrodnicze z działem historii i etnografii, a obok obiektu, na dużym kilkudziesięciohektarowym terenie od kilku lat powstaje leśne arboretum. Najciekawszą część parku obejmuje spacerowe alejki w sąsiedztwie małych stawów z kolekcjami roślin wodnych i nadwodnych. Warto pamiętać, że w Lasach Janowskich jest bardzo dużo śródlęśnych stawów, z największymi w okolicach wsi: Maliniec, Jamniki oraz Momoty Górne, a ich łączna powierzchnia sięga 2 tys. ha.

Ośrodek Edukacji Ekologicznej świadczy też usługi hotelowe i gastronomiczne. W samym OEE jest ok. 110 miejsc noclegowych, a poszukującym bardziej kameralnych warunków Nadleśnictwo Janów udostępnia leśniczówkę w osadzie Cegielnia, przy drodze prowadzącej do Szklarni. Obiekt, wyremontowany i zaadaptowany do potrzeb turystów, może pomieścić jednorazowo do 11 gości.

W sąsiedztwie OEE trzeba jeszcze zwiedzić skansen leśnej kolei wąskotorowej. Jej początki sięgają czasów I wojny, ale na terenie Lasów Janowskich została rozbudowana dopiero w okresie II wojny i służyła rabunkowi drewna, wywożonego przez okupanta do tartaku i zakładu podkładów kolejowych w Lipie na zachodnim skraju lasów. Janowska wąskotorówka działała do połowy lat 80. ubiegłego wieku. W 2000 roku Nadleśnictwo Janów urządziło mini skansen leśnej kolejki, eksponując w nim lokomotywę spalinową WLs 50 i parowóz LAS Ty 3810, a także wagony o różnym przeznaczeniu, wciągarki do długich pni i wózki kłonicowe do ich przewożenia.

Park Rekreacji ZOOM NATURY – Laboratorium Runo Leśne, fot. archiwum ZOOM NATURY

KONIKI BIŁGORAJSKIE W SZKLARNI

Nadleśnictwo Janów Lubelski utworzyło w połowie lat 80. XX wieku, w leśnej osadzie Szklarnia, oddalonej ok. 6 km na południe od Janowa, ostoję koników biłgorajskich, będących potomkami wymarłej rasy leśnego konia tarpana. Obecnie hodowlą opiekuje się Park Krajobrazowy Lasy Janowskie, a naukową opiekę sprawuje Uniwersytet Przyrodniczy z Lublina.

Koniki mają do dyspozycji bardzo rozległy kilkudziesięcioghektarowy ogrodzony teren pastwisk, przylegający do zabudowań wsi Szklarnia. W ostoi spotkamy kilkanaście koników, w tym 11 klaczy. W odróżnieniu od wyselekcjonowanych przez naukowców koników polskich ze Zwierzyńca, biłgorajskie z Lasów Janowskich są mniej rasowe, ponieważ są efektem naturalnych krzyżówek tarpanów żyjących niegdyś w zwierzyńcu Ordynacji Zamojskiej z roboczymi końmi z chłopskich gospodarstw oraz bardziej szlachetnymi z okolicznych stadnin dworskich. Od zwierzyńceckich koników polskich odróżnia je nieco większa postura i mniej myszowate umaszczenie, a często także brak wyrazistej ciemnej pręgi na grzbiecie. Tak, jak i ich bardziej rasowi kuzyni, są wytrzymałe na mrozy i inne ekstremalne warunki pogodowe, mają żywy temperament i łagodny charakter, co sprawia, że są chętnie wykorzystywane w rekreacji i hipoterapii.

Zdzisław Butryn, fot. Paweł Wójcik

Skansen leśnej kolejki, fot. Adam Niedbał

SZKOŁA SUKI BIŁGORAJSKIEJ

Szklarnia urzeka turystów nie tylko ostoją koników, ale urodą krajobrazu i architekturą starych chałup i zagród. W jednej z nich, tuż przy wjeździe do osady, działa Szkoła Suki Biłgorajskiej. Jej lider – Zbigniew Butryn to znany propagator ludowej muzyki i tradycji ziemi janowskiej, biłgorajskiej i Zachodniego Rostocza.

Przez wiele lat był instrumentalistą w sławnej Kapeli Dudków ze Zdziłowic, a obecnie przewodzi rodzinnej Kapeli Butrynow. Jego wielką pasją jest dokumentowanie i odtwarzanie dawnych ludowych instrumentów, z których szczególnie cenna jest zrekonstruowana na podstawie nielicznych przekazów i ilustracji, w tym prasowego opisu Jana Karłowicza i akwareli Wojciecha Gersona, suka biłgorajska. To archaiczny instrument strunowy, przypominający skrzypce, drewniany, wykonany techniką dębienia, zaopatrzony w cztery struny i ozdobiony charakterystycznym motywem ażurowej rozety. W odróżnieniu od skrzypiec trzyma się ją w pozycji pionowej, na kolanach i gra techniką paznokciową, w której struny skraca się nie poprzez nacisk palcami z góry, ale przez nacisk boczny paznokciami.

Od kilkunastu lat Zbigniew Butryn prowadzi, wraz z synem Krzysztofem, Szkołę Suki Biłgorajskiej, w której nie tylko uczą gry na tym instrumencie, ale też przekazują wiedzę o ludowych tradycjach i muzyce.

LUBELSCY KUCHARZE POLECAJĄ

Pierogi, kasza i... pokrzywa

Kuchnia lubelska słynie ze znakomitych, choć często bardzo prostych potraw, opartych na lokalnych produktach. Ich zaletą jest naturalność surowców pochodzących z miejscowych upraw, długa i sprawdzona od pokoleń tradycja, a przy tym zdrowe dodatki, pozyskiwane także z przydomowych ogrodów, sadów, warzywników.

Lubelscy kucharze, znający niejednokrotnie od dzieciństwa smaki regionu, starają się wykorzystywać w swej pracy kulinarne tradycje i lokalne produkty. Wzbogacają jednak smak dań o dodatkowe składniki i przyprawy, którymi są najczęściej warzywa i zioła uprawiane w naszym regionie.

• Rafał Serej •

Pierogi z otrębami, kaszą i pokrzywą z sosem z warzyw pieczonych

Te pierogi wyróżniają się wzbogaceniem farszu z kaszy gryczanej i pieczarek, oryginalnym dodatkiem pokrzywy przygotowanych jak szpinak oraz drobno startego sera bursztyn (regionalny produkt z radzyńskiego Spomleku uznawany jest za jeden z najlepszych serów długodojrzewających). Po polaniu wielowarzynnym zmiksowanym sosem otrzymujemy bardzo ciekawe w smaku i wartościowe danie.

SKŁADNIKI

Ciasto:

- 1/2 kg mąki pszennej
- 100 g otrębów orkiszowych
- 100 ml oleju
- 350 ml wody letniej
- 1 łyżeczka soli

Farsz:

- 1/2 kg kaszy gryczanej
- 200 g liści pokrzywy
- 100 g sera bursztyn
- 300 g pieczarek
- sól, pieprz
- 50 g masła

Sos:

- 150 g marchewki
- 150 g pietruszki
- 150 g selera
- 100 g cebuli
- 20 ml sosu sojowego
- sól, pieprz
- 1 łyżka koncentratu pomidorowego

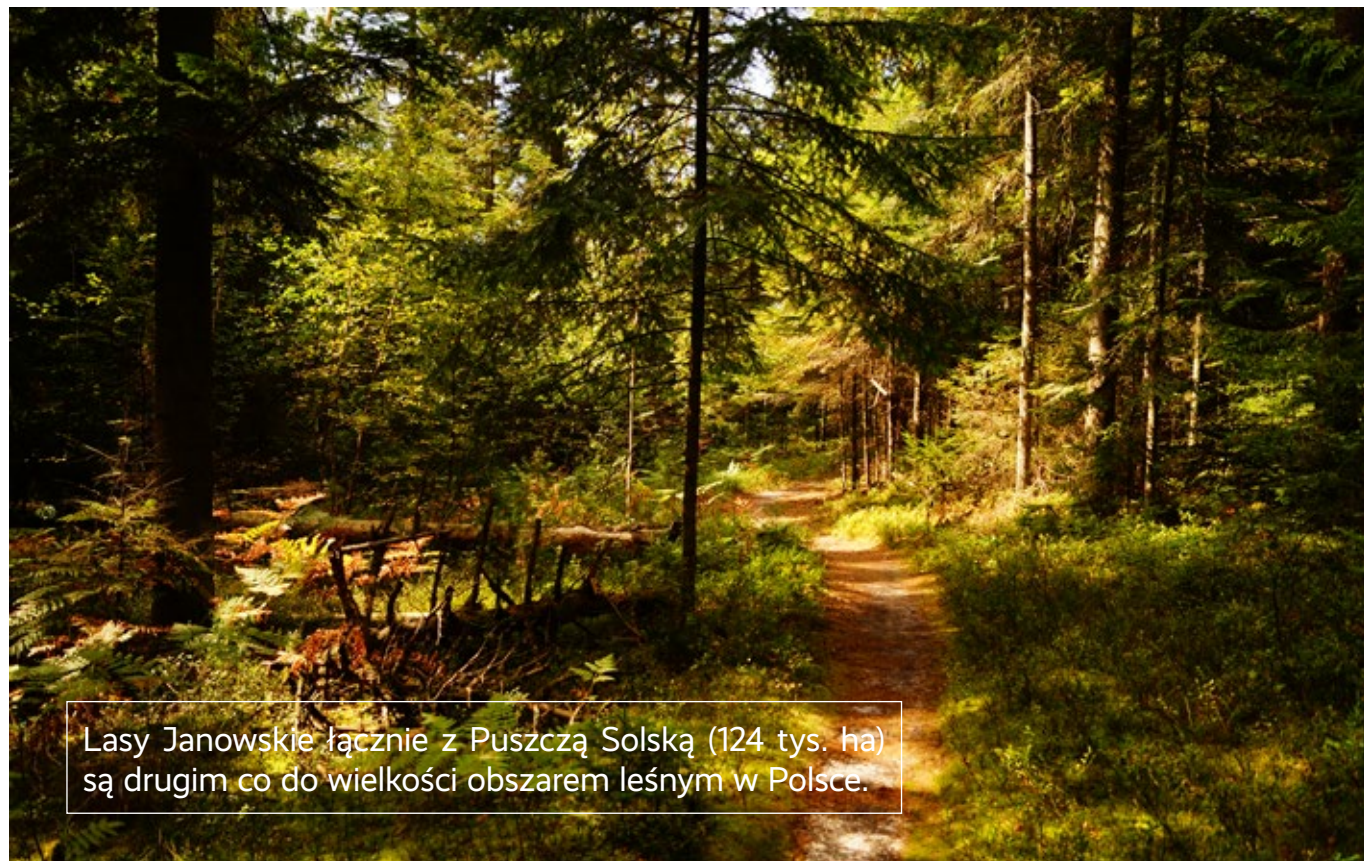

SPOSÓB WYKONANIA

Zagnieść ciasto i rozwałkować, a następnie wykrawać krążki na pierogi. Ugotować kaszę na farsz. Pokrzywy zeszklić na maśle jak szpinak, pieczarki zetrzeć na tarce i poddusić, a ser zetrzeć na drobniutkich oczkach. Wymieszać wszystkie składniki, doprawić solą i pieprzem. Tak przygotowany farsz wkładać na krążki ciasta, zamykać, zlepiać i gotować. Warzywa na sos upiec w piekarniku z odrobiną oleju. Zmiksować z sosem sojowym, koncentratem, doprawić solą i pieprzem. Jeżeli sos będzie zbyt gęsty, rozrzedzić rosołem. Podawać pierogi polane sosem.

Pierogi z otrębami polecają
Agnieszka i Natalia Filiks

Lasy Janowskie łącznie z Puszcą Solską (124 tys. ha) są drugim co do wielkości obszarem leśnym w Polsce.

Lasy Janowskie w okolicy Porytowego Wzgórza, fot. Renata Pastuszek, archiwum UMWL

NOWY DYREKTOR SCENY DRAMATYCZNEJ W LUBLINIE

TEATR OSTERWY RUSZY W OBJAZD

Zarząd Województwa Lubelskiego powierzył Redbadowi Klynstra-Komarnickiemu pełnienie obowiązków dyrektora Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie. Nowy dyrektor zapowiada działania mające na celu zapewnienie, mimo ograniczeń związanych pandemią, ciągłości pracy całego zespołu aktorskiego. Zależy mu też na podjęciu szybkich kroków w kierunku poprawy technicznego stanu zabytkowego budynku teatru.

• Tomasz Chachaj •

W trakcie pierwszego spotkania z dziennikarzami Klynstra-Komarnicki, dziękując Zarządowi Województwa za zaufanie, przedstawił zarys działania teatru na najbliższe miesiące. – Chcemy tworzyć teatr, który nadal będzie miejscem istotnym dla Lubelszczyzny i Lublina. Na 6 listopada mamy zaplanowaną premierę spektaklu „Psie serce”, na którą już teraz serdecznie zapraszam. Analizy i podjęcia szybkich kroków wymaga stan budynku. Na początek skupiamy się również na tym, aby strona produkcyjna podołała szybkiemu rozwojowi zespołu. Planuję aby przedstawienia ruszyły w objazd, aby mieszkańcy regionu w większym stopniu korzystali z teatru. W dobie epidemii koronawirusa pozwoliłoby to też zapewnić ciągłość finansową aktorom.

Nowy dyrektor zapewnił, że zależy mu na dobrej współpracy z zespołem i wspólnym zastanowieniu i podejmowaniu decyzji dotyczących przyszłości lubelskiej sceny. – Chcę żeby zespół w dużej mierze uczestniczył w podejmowaniu decyzji – co robimy i w jaką stronę idziemy. W najbliższym czasie, przedstawie swoje koncepcje i wysłucham propozycji aktorów. Myślę, że w efekcie tych rozmów będziemy mogli przedstawić – około 10-15 grudnia – naszą wizję teatru oraz konkretne plany sceniczne i inne projekty kulturalne, których realizację rozpoczniemy od stycznia przyszłego roku – mówi Redbad Klynstra-Komarnicki.

Marszałek Jarosław Stawiarski, tłumacząc decyzję Zarządu Województwa Lubelskiego, podkreśla: – To wybór osoby, która

zapewni kontynuację działalności Teatru im. Juliusza Osterwy, placówki z tak bogatą historią i dorobkiem artystycznym.

Gmach lubelskiego teatru należy do najstarszych budynków teatralnych w kraju. Wzniesiony został w latach 1884–1886 we-

pędzla Feliksa Teplickiego, reprezentacyjna kurtyna autorstwa Naramowskiego i Sandeckiego dopełniały „całości przepychu” – przypomina Anna Nowak z Teatru Osterwy. W 1905 oraz w 1921 roku teatr wzbogacano o dwie kolejne kurtyny przedstawiające wi-

Nad Niemnem – scena ze spektaklu w reż. Andrzeja Piaskowskiego, fot. Natalia Karbanow

ług projektu Karola Kozłowskiego. Inicjatorami budowy byli lubelscy przemysłowcy, bracia Adolf i Juliusz Frickowie, a wzniesli go ze składek „Lublinianie – sobie”. – Otwarty uroczyste 6 lutego 1886 r. był jednym z najpiękniejszych i najnowocześniejszych teatrów w Europie. Bogata sztukateria i złocenia, malowane plafony westybulu i sali widowiskowej

dok Lublina. Ta późniejsza, autorstwa Bohdana Kellesa-Krauzego, ukryta przed Niemcami w 1939 roku, przepadła bez wieści...

Teatr lubelski nosił różne nazwy, m.in. Teatr Nowy, Zimowy, Wielki, Miejski. W 1949 roku nadano mu nazwę Państwowy Teatr im. Juliusza Osterwy. Patrona teatru wybrali sami aktorzy. Zdawaliśmy sobie sprawę z czasów, w jakich żyjemy i z narzuconych nam z zewnątrz ograniczeń, ale chcieliśmy, aby teatr był ponad to, aby sztuka była sztuką. Dlatego Osterwa i jego ideały znaczyły wtedy dla nas tak wiele – wspomina aktorka teatru Zofia Stefańska.

Do Lublina przyjeżdżali prawdziwe gwiazdy.

Począwszy od Heleny Modrzejewskiej, dla której występy w Lublinie w sezonie 1890/91 były, jak się później okazało, ostatnimi na terenie Królestwa Polskiego. Wydany w 1895 r. nakaz carski zabraniał jej na zawsze wjazdu w granice rosyjskie. W późniejszych latach lubelska publiczność oklaskiwała m.in. Bolesława Leszczyńskiego, Gabriellę Zapolską, Józefa Kotarbińskiego, Aleksandra Zelwerowicza, Irenę Solską, Ludwika Solskiego, Hankę Ordonównę, Stefana Jaracza, Juliusza Osterwę, Jana Kreczmara, Jana Świderskiego, Stanisława Wysocką, Mieczysława Ćwiklińską.

Na lubelskiej scenie w 1896 roku zagrano po raz pierwszy w Królestwie Polskim fragmenty „Balladyny” Juliusza Słowackiego, będącej na carskim indeksie. Do dziś pozostaje tajemnicą jak tego dokonał ówczesny dyrektor teatru Felicjan Feliński. To w Lublinie w 1906 r. wystawiono „Wesele” – mocno okrojone przez cenzurę – i „Bolesława Śmiałego” Stanisława Wyspiańskiego czy „Betlejem polskie” Lucjana Rydla (1908 r.)

W czasach międzywojennych odnotowano najdłuższy sezon w historii lubelskiego teatru, który trwał aż 17 miesięcy (zazwyczaj to 10-11 miesięcy). Z chwilą wybuchu I wojny światowej, teatr został zamieniony na lazaret. Związany od lat z Lublinem, ceniony aktor i reżyser Henryk Halicki podjął energiczne starania „o odzyskanie teatru dla sztuki”. 4 kwietnia 1915 r. nastąpiło uroczyste otwarcie teatru pod jego dyktando i teatr grał nieprzerwanie do końca sierpnia 1916 r. (po raz pierwszy w swojej historii także w sezonie letnim) – pisze Anna Nowak.

Na scenie lubelskiego Teatru Miejskiego rozpoczęła się powojenna historia polskiego teatru.

Pierwszą po wojnie premierą były „Śluby panieńskie” Aleksandra Fredry wystawione 29 lipca 1944 roku przez Teatr I Armii Wojska Polskiego pod kierownictwem Władysława Krasnowieckiego. Od 1945 do 1950 roku przy Teatrze Miejskim w Lublinie działała szkoła aktorska prowadzona przez Eleonorę Frenkiel, w której pierwsze kroki stawiało kilku wybitnych aktorów, m.in. Wiesław Michnikowski czy Wojciech Siemion.

W spektaklach granych w Lublinie występowali: Ryszarda Hanin, Czesław Wołłejko, Stanisław Mikulski, Halina i Jan Machulscy i wielu innych. Tutaj aktorską drogę rozpoczynali m.in. Henryk Bista, Zofia Kucówna, Henryk Bąk.

W Lublinie swoje spektakle reżyserowali artyści tej miary co Irena Babel, Jan Świderski, Jan Kreczmar, Zofia Modrzejewska, Adam Hanuszkiewicz, Ignacy Gogolewski, Kazimierz Braun.

Teatr imienia Juliusza Osterwy jest jedynym w Lublinie i regionie teatrem dramatycznym i repertuarowym.

Dobór przedstawień jest próbą wyważenia proporcji pomiędzy kontrowersyjnymi niekiedy prezentacjami prac reżyserów młodszych pokolenia, a dziełami klasyków dramatu, zainscenizowanymi w sposób przystępny i przeznaczonymi dla jak najszerszego grona publiczności. Na lubelskiej scenie najczęściej grane były sztuki Aleksandra Fredry, Juliusza Słowackiego, Gabrieli Zapolskiej, ale dość często pojawiały się też farsy, burleski czy komedijki.

Z inicjatywy m.in. Haliny i Jan Machulskich, i z założeniem przybliżania lubelskiej widowni współczesnych sztuk polskich autorów, w Teatrze im. Osterwy w 1961 roku powstała mała scena „Reduta”. Wybrana nazwa nawiązywała do tradycji dawnego zespołu Juliusza Osterwy. Widownia małej sceny mieściła 60-70 osób. Po spektaklach odbywały się

spotkania dyskusyjne z widzami. „Reduta 61” wystartowała polską prapremierą „Na pełnym morzu” Sławomira Mrożka. Wystawiano też m. in. sztuki Haliny Auderskiej i Zbigniewa Herberta.

Małą scenę powoływano jeszcze później kilkakrotnie pod różnymi nazwami. Ostatnio w listopadzie 2019 roku z okazji setnej rocznicy założenia Reduty Juliusza Osterwy.

Kowboje – scena ze spektaklu Anny Smolar i Michała Buszewicza, fot. Natalia Karbanow

Najdłużej grany spektaklem w historii teatru były „Rozmowy z katem” Kazimierza Moczarskiego. Jego premiera odbyła się 17 kwietnia 1997 roku. W ciągu 13 lat „Rozmowy z katem” wystawiono 257 razy i to w niezmiennionej obsadzie. Po uroczystym, dwusetnym spektaklu podsumowano: aktorzy zjedli 472 litry więziennej zupy, na którą zużyto 944 kostki rosołowe, zjedzono 708 kromek chleba i wypalono 944 sztuki papierosów. Zużyto 472 metry rwanego białego płótna i 944 metry nici. Zakulisowa wieść niesie, że w tym czasie w zespole teatru urodziło się troje dzieci i dwoje wnucząt. Kres przedstawieniu dał nakaz zamknięcia sali Reduty, nie spełniającej ówczesnych wymogów BHP.

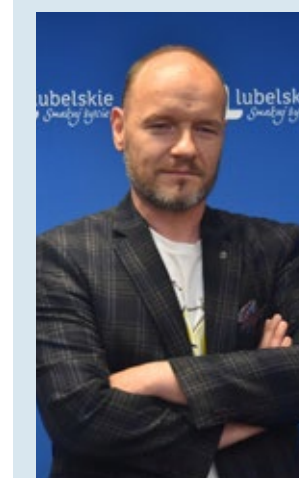
Jerzy Tororczyk – dyrektor teatru w latach 1958-1971 – jest rekordzistą pod względem zrealizowanych na scenie lubelskiego teatru projektów scenografii. Było ich aż 132. Pierwszą jego samodzielną pracą była scenografia do „Skiza” Gabrieli Zapolskiej przygotowana w marcu 1945 roku. Dodajmy, że okres jego dyktando to „złote lata” lubelskiej sceny, teatr zdobył wówczas najwięcej nagród na

teatralnych festiwalach. Z poprzedników Redbada Klynstra-Komarnickiego najdłużej kierował Teatrem im. Juliusza Osterwy syn Jerzego – Krzysztof Tororczyk – od 2000 do 2016 roku.

Jedyny w mieście i regionie teatr dramatyczny wypełnia również misję edukacyjną. To tutaj często młodzież – nie tylko z Lublina, ale też z bliższych i dalszych okolic – po raz pierwszy spotyka się z tą formą sztuki.

W październiku 2020 r. w Teatrze im. Juliusza Osterwy będzie można obejrzeć spektakle: „Ludzie Inteligentni”, „Kowboje”, „Tramwaj zwany pożądaniem”, „Nad Niemnem” i „Ich czworo”.

W artykule wykorzystano informacje Anny Nowak z Teatru im. J. Osterwy w Lublinie.

Redbad Klynstra-Komarnicki, urodzony w Amsterdamie w 1969 r., aktor, reżyser, społecznik. Studiował na Wydziale Aktorskim Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Warszawie. Przez 8 lat był związany z Teatrem Buffo w Warszawie, a przez 5 lat występował w Teatrze Rozmaitości. Od 2006 r., z przerwami do 2019 r. był członkiem zespołu Nowego Teatru w Warszawie. Jest twórcą warszawskiego festynu, promującego kulturę holenderską „O Holender”, przez 4 lata był jego dyrektorem artystycznym. W latach 2013-2014 prowadził magazyn kulturalny „Republika Kultury” emitowany w Telewizji Republika, a w latach 2015-2017 autorski serial dokumentalny „Nienasyceń”. W latach 2014-2019 był dyrektorem artystycznym Wielkopostnego Festiwalu „Gorzkie Żale” (później „Nowe Epifanie”). Zagrał wiele ról teatralnych, filmowych i serialowych. Reżyserował spektakle m.in. w Teatrze Rozmaitości w Warszawie, im. J. Słowackiego w Krakowie, Teatrze Syrena w Warszawie czy zrealizowane dla Teatru Telewizji. Jest laureatem nagród przeglądów i festiwalu teatralnych.

Ich czworo – scena ze spektaklu w reż. Pawła Aignera, fot. Natalia Karbanow

54. OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL KAPEL I ŚPIEWAKÓW LUDOWYCH

LUBELSKIE
rozśpiewane

O dwa miesiące później niż zwykle i w znacznie zmienionej formule odbył się doroczny Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych. W dniach 28-29 sierpnia 2020 r. w Kazimierzu Dolnym zaprezentowało się blisko 500 artystów z 14 regionów.

Nie na wielkiej scenie na Dużym Rynku, ale pod namiotem na Małym Rynku, przy ograniczonej widowni, wystąpiło: 15 kapel, 24 zespoły śpiewacze, 18 solistów instrumentalistów, 20 solistów śpiewaków oraz 23 grupy w konkursie „Mistrz i Uczeń”. Festiwalowe Jury, pod przewodnictwem prof. Jana Adamowskiego, oceniło dobór repertuaru i cechy regionalnego stylu oraz poziom artystyczny, i zdecydowało o przyznaniu nagród i wyróżnień na łączną kwotę 80 tys. zł. Fundatorami nagród byli: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałek Województwa Lubelskiego, Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie i Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi.

Festiwalowi towarzyszyły Targi Sztuki Ludowej, w których wzięło udział 43 twórców.

NASI LAUREACI

Wśród laureatów głównych nagród znalazło się kilku reprezentantów naszego regionu. Artyści z Lubelskiego pokazali się z bardzo dobrej strony szczególnie w kategorii śpiewaczej.

Basztę – Nagrodę Główną 54. Ogólnopolskiego Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym w kategorii „Zespół śpiewaczy” przyznało Męskiemu Zespołowi Śpiewaczemu

Zespół Śpiewaczy Dorbozianki, fot. Krzysztof Anin Kuziko

„Majdaniacy” z Majdanu Obleszcze (gm. Szastarka, pow. kraśnicki).

W kategorii śpiewaczej jedną z pierwszych nagród zdobyły „Dorbozianki” z Dorboz (gm. Obsza, pow. biłgorajski), jedna z drugich nagród przypadła Zespołowi „Pelagia” z Leopoldowa (gm. Ryki), a wśród laureatów trzecich nagród znalazły się zespoły – „Kumowianki” z Kumowa Majorackiego (gm. Leśniewice, pow. chełmski) i „Na swojską nutę” z Zahorowa (gm. Piszczac, pow. bialski).

Śpiewacy naszego regionu zostali też zauważeni w kategorii „Solisty śpiewaków” – laureatką jednej z pierwszych nagród została Alina Myszak z Kocudzy (gm. Dzwola, pow. biłgorajski), a jedną z trzecich nagród zdobył Krzysztof Malec z Bukowej (gm. Biłgoraj).

Zdecydowanie mniej nagród reprezentanci Lubelskiego zdobyli w kategorii instrumentalnej, jednak i tu mamy duży sukces – Basztę – główną festiwalową nagrodę w kat. „Solisty instrumentalisty”

przyznano skrzypkowi Zdzisławowi Marchukowi z Zakalinek (gm. Konstantynów, pow. bialski). Wśród wyróżnionych w tej kategorii znalazł się jeszcze harmonista z Nałęczowa Damian Szczepaniak.

W kategorii „Mistrz i Uczeń” – w grupie instrumentalistów jedną z drugich nagród zdobyli Zbigniew Butryn i Karolina Maksim z Janowa Lubelskiego. Znacznie więcej laurów w kat. „Mistrz i Uczeń” przypadło śpiewakom z naszego regionu. Dwie z pierwszych nagród zdobyły – Krystyna Hoduń z zespołem „Młode Rozkopaczewianki” z Rozkopaczewa (gm. Ostrów Lub., pow. lubartowski) i Karolina Demianiuk z zespołem „Dołhobrodzkie Zadułyńce” z Dołhobrodu (gm. Hanna, pow. włodawski), a wśród laureatek drugich nagród znaleźli się – Stanisława Kapusta z uczniami z Wierchowisk (gm. Modliborzyce, pow. janowski) i Regina Wróbel z Kaliną Różyką z Osmolic Drugich (gm. Strzyżewice, pow. lubelski).

Cieszę się, że mimo problemów ten festiwal się odbył, przyciągając do Kazimierza nad Wisłą setki wykonawców z całej Polski. Przy takiej rzeszy przyjaciół i sprzymierzeńców, wśród których są i Marszałek i Zarząd Województwa Lubelskiego, trudno sobie wyobrazić, by to wydarzenie zostało odwołane.

Jest wielka potrzeba powrotu do naszych korzeni, do autentycznej ludowej kultury, muzyki, śpiewu, a te w najlepszym wydaniu znajdujemy na Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych, organizowanym przez nasz Wojewódzki Ośrodek Kultury. Dwa tygodnie wcześniej w Kazimierzu odbył się Festiwal Filmu i Sztuki Dwa Brzegi, także w zmienionej – hybrydowej formule, z niewielką publicznością na miejscu i dużo większą w internecie. Być może to plus tej trudnej sytuacji, w jakiej się znaleźliśmy. 54. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych też miał ograniczoną widownię, ale dzięki projekcjom na telebimie, relacjom w telewizji, a przede wszystkim on-line w sieci, mógł być oglądany daleko poza Kazimierzem, regionem i krajem.

Dziękuję wszystkim organizatorom za pracę nad przygotowaniem wydarzenia, a uczestnikom festiwalu za przyjazd, prezentację swoich umiejętności, rodzimych tradycji i szlachetną rywalizację.

Zbigniew Wojciechowski
Wicemarszałek Województwa Lubelskiego

Scena Plastyczna KUL

Scena Plastyczna KUL obchodzi Jubileusz 50-lecia. Z tej okazji Leszek Mądzik przygotował autorski spektakl zatytułowany „Kres” z muzyką Jana Kantego Pawluśkiewicza. Okolicznościowe uroczystości to także spotkania, koncerty, wystawy...

Premiera pierwszego spektaklu Sceny Plastycznej KUL – „Ecce homo”, według autorskiego scenariusza i w scenografii Leszka Mądzika, odbyła się w marcu 1970 roku. Cechą charakterystyczną Sceny stał się „teatr bez słów”. Źródłem milczenia w przedstawieniach Mądzika jest – jak sam twierdzi – głębokie przeświadczenie, iż istnieją dziedziny ludzkiej rzeczywistości, które nie poddają się słowu. Zdaniem artysty mówiąc o nich nieuchronnie je kaleczymy i zniekształcamy. Można jednak przekazać ich głębię i prawdę, stosując odpowiednie środki artystycznego wyrazu – ruch, światło, scenografię, muzykę, rytm i nastrój.

w ciszy. Natomiast ja chciałbym robić cały czas bardzo współczesny teatr, a przy tym ubogi i oszczędny.

W ramach festiwalu zaprezentowano także widowisko poetyckie „Bo piękno na to jest, by zachwycić” w oprawie plastycznej Leszka Mądzika, który znany jest z podejmowania różnorodnych inicjatyw artystycznych. Warto wspomnieć o jeszcze jednej z tych niedawnych – powołaniu do życia Festiwalu Scenografii i Kostiumów Scena w Budowie, który odbywa się od 2017 roku w lubelskim Centrum Spotkania Kultur. Mądzik jest jego Dyrektorem Artystycznym, zasiada w Radzie Programowej i wspiera pracę jury konkursowego.

Leszek Mądzik

Urodzony w 1945 w Bartoszowinach w Górach Świętokrzyskich. Studiował na KUL. Profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Założyciel Sceny Plastycznej KUL (1969), z którą przygotował ponad 20 spektakli. Zrealizował też wiele autorskich przedstawień poza swoim teatrem, m.in.: *Zuzanna i starcy* we Wrocławskim Teatrze Pantomimy im. Henryka Tomaszewskiego we Wrocławiu (2013), operę *Cavalleria rusticana* Pietro Mascagniego w Teatrze Wielkim im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu (2015) czy *Czas kobiety* z Anną Marią Jopek w Teatrze Starym w Lublinie (2015). Autor wielu scenografii w teatrach polskich, portugalskich, francuskich i niemieckich. Wykładowca w szkołach artystycznych, m.in. w Helsinkach, Berlinie, Amsterdamie, Waszyngtonie, San Francisco, Lyonie, Pradze, Dublinie, Rydze, Teheranie. Jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków oraz Związku Polskich Artystów Fotografików. Swoje prace prezentował w Centrum UNESCO w Bejrucie, w Galerii Opery w Kairze, w Theater-Cai w Tokio, w The Saddlery Gallery w Edmontonie w Kanadzie, w Muzeum Teatralnym w Warszawie. W 1986 r. założył Galerię Sztuki Sceny Plastycznej KUL, w której realizowano ponad 120 wystaw wybitnych współczesnych twórców kultury polskiej. Projektodawca Muzeum Współczesnej Sztuki Sakralnej w Kielcach. Autor licznych plakatów i grafiki książkowej. Publikował felietony w magazynie psychologicznym „Charaktery”, a obecnie w kwartalniku „Akcent”. Laureat wielu nagród i odznaczeń państwowych i kościelnych (m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Srebrny Medal „Gloria Artis”, wyróżnienie specjalne Totus, Krzyż Zasługi Pro Ecclesia et Pontifice), Honorowy Ambasador Województwa Lubelskiego.

Lustra, fot. Sylwester Adamczyk

W trakcie tegorocznego wakacyjnego Festiwalu Stolica Języka Polskiego w Szczepieszynie, którego partnerem jest Województwo Lubelskie, odbyło się spotkanie z Leszkiem Mądzikiem z okazji 50-lecia jego pracy twórczej. Festiwalowy gość nie krył bardzo osobistych refleksji: – *Mam wrażenie, że to co robię powoli staje się anachroniczne, bo widzę nie ma już czasu, żeby się zatrzymać, pomyśleć, pobyc*

W trakcie 50 lat działalności Scena Plastyczna KUL zrealizowała ponad 20 spektakli przyjmowanych z zachwytem przez publiczność i nagradzanych w wielu krajach świata. Leszek Mądzik, obok licznych nagród i wyróżnień, został uhonorowany – jako jeden z pierwszych w 2000 roku – prestiżowym tytułem Ambasadora Województwa Lubelskiego.

PROŚRODOWISKOWE PROJEKTY I FUNDUSZE W REGIONIE LUBELSKIM

Efektywność energetyczna i odnawialne źródła

Korzystanie z kolektorów słonecznych czy paneli fotowoltaicznych to nie tylko sposób walki ze zmianami klimatycznymi, ale również szansa na zmniejszenie domowych wydatków na energię i ogrzewanie.

• Kajetan Kościak •

Pakiet Klimatyczny nakłada na członków Unii Europejskiej obowiązki w zakresie energetyki polegające na: zmniejszeniu zużycia energii, zwiększeniu udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii oraz ograniczeniu emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Dotyczy to zarówno dużych firm, jak i gospodarstw domowych.

PANELE, OGNIWA, POMPY CIEPŁA

W gospodarstwach najbardziej popularne jest wykorzystanie energii słonecznej do wytwarzania energii cieplnej (kolektory słoneczne) oraz energii elektrycznej (panele fotowoltaiczne). Coraz bardziej powszechne staje się też zastosowanie pomp ciepła do ogrzewania budynków mieszkalnych. Pompy ciepła są niezawodnym, oszczędnym i przyjaznym środowisku źródłem ciepła o zapewnionej przyszłości.

W gospodarstwach wiejskich możliwości zastosowania odnawialnych źródeł energii jest dużo więcej. Możemy ją produkować między innymi z biomasy, wiatru czy promieniowania słonecznego. Wykorzystanie tych technologii w rolnictwie umożliwia samodzielną produkcję energii oraz zmniejszenie kosztów jej zakupu, co przynosi wymierne korzyści finansowe i ekologiczne. Może również przyczynić się do zmniejszenia uciążliwości produkcji rolnej – poprzez wykorzystanie do wytwarzania energii produktów ubocznych z gospodarstwa, np. gnojowicy lub słomy.

Racjonalne zarządzanie energią w domach wpływa na bardziej efektywne jej wykorzystanie w skali globalnej, przynosi korzyści dla domowego budżetu, a przede wszystkim chroni środowisko naturalne. Obniżenie zużycia o 1 MWh energii elektrycznej lub zużycie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł zapobiega zużyciu 563 ton węgla oraz emisji 792 kg CO₂.

OGÓLNOPOLSKI PROJEKT ENERGETYCZNY

Od 2016 r. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego rozpoczął nową formę aktywności w obszarze ochrony środowiska i działań dla zrównoważonego rozwoju naszego kraju. Działania dotyczą gospodarki niskoemisyjnej w gminach i są realizowane w ramach projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Głównym celem projektu jest wsparcie przedsięwzięć przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20.

W strukturach UMWL pracuje sześciu doradców realizujących Projekt Doradztwa Energetycznego. Doradcy udzielają wsparcia merytorycznego, m.in. w zakresie rządowych programów wsparcia wykorzystania OZE i zwiększenia efektywności energetycznej. Obecnie największym zainteresowaniem cieszą się programy: „Mój prąd”, „Czyste powietrze” i „Agroenergia”.

Według raportu Instytutu Energetyki Odnawialnej łączna wartość projektów z zakresu energetyki słonecznej, zrealizowanych do końca pierwszego kwartału 2020 roku w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020, przekroczyła 5,8 mld zł, przy wkładzie funduszy unijnych w wysokości niemalże 3,5 mld zł.

Chciałbym podkreślić, że na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, województwo lubelskie jest na pozycji lidera w ogólnym bilansie łącznej uzyskanej kwoty finansowania. Oznacza to, że najszybciej w kraju uruchomiliśmy i rozdysponowaliśmy dostępne środki, przeznaczone na inwestycje zwiększające efektywność energetyczną i wdrażające odnawialne źródła energii.

Sebastian Trojak
Członek Zarządu Województwa Lubelskiego

PROGRAMY:

MÓJ PRĄD

Program przewidziany do realizacji w latach 2019-2025. Głównym celem programu jest zwiększenie produkcji energii z mikroźródeł fotowoltaicznych, a jego budżet to 1 mld zł. Dofinansowanie obejmuje do 50 proc. kosztów instalacji i wynosi nie więcej niż 5000 zł. Wsparciem mogą zostać objęte mikroinstalacje od 2 do 10 kW mocy zainstalowanej. Program skierowany jest wyłącznie do gospodarstw domowych. Koszty kwalifikowane w projekcie to: zakup, montaż oraz odbiór i uruchomienie instalacji objętych przedsięwzięciem (panele fotowoltaiczne z niezbędnym oprzyrządowaniem).

CZYSTE POWIETRZE

Kompleksowy program wspomagający zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzonych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo poprawią domowy budżet, dzięki oszczędnościom w rachunkach za ogrzewanie. Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych lub osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego. Program wspiera finansowo m.in. wymianę starego kotła grzewczego, docieplenie domu, wymianę okien i drzwi czy instalację odnawialnych źródeł energii.

AGROENERGIA

Celem programu jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych w sektorze rolniczym. Beneficjentem może być osoba fizyczna będąca właścicielem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, w których łączna powierzchnia użytków rolnych wynosi od 1 ha do 300 ha. Dodatkowym warunkiem jest, by beneficjent prowadził osobiście gospodarstwo co najmniej rok przed złożeniem wniosku.

Wznowienie Programu „Agroenergia” zaplanowane jest na III kwartał 2020 roku.

PRZEŁOMOWY PROJEKT LUBELSKICH NAUKOWCÓW I MEDYKÓW

Będzie lek na koronawirusa

Wiele światowych klinik i ośrodków naukowych pracuje nad znalezieniem leku i szczepionki na COVID-19. Bardzo zaawansowane prace trwają także w Lublinie, gdzie 18 sierpnia zaczęto wytwarzać pierwszy na świecie lek z osocza ozdrowieńców.

Tym bardzo obiecującym preparatem jest immunoglobulina anty SARS-CoV-2, frakcjonowana z osocza pozyskanego od dawców, którzy przeżyli infekcję koronawirusową. Lek wytwarza znana firma farmaceutyczna i biotechnologiczna Biomed-Lublin Wytwórnia Surowic i Szczepionek SA, która w dniu rozpoczęcia produkcji poinformowała o tym na konferencji prasowej w lubelskim Uniwersytecie Medycznym.

Autorami koncepcji nowego leku, zgłoszonej w Agencji Badań Medycznych, są Grzegorz Czelej – senator RP i Waldemar Sierocki – członek Rady Nadzorczej Biomed Lublin SA. Na potrzeby produkcji pozyskano z Regionalnych Centrów Krwiodawstwa i Krwiolecnicztwa blisko 150 litrów krwi ozdrowieńców, w tym ponad 100 litrów od górników z Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Senator Czelej mówił na konferencji o potrzebie tworzenia zarówno w Polsce, jak i innych krajach, w tym w obszarze UE, banków krwi pozyskiwanej od osób, które pokonały infekcję koronawirusa. Im więcej takiej krwi uda się zgromadzić, tym więcej będzie można wyfrakcjonować immunoglobuliny z cennymi przeciwciałami, niezbędnej w produkcji leku.

ujemnej próbie. Wtedy we krwi jest najwięcej przeciwciał – wyjaśniał senator Grzegorz Czelej, który potwierdził na konferencji, że prowadzone badania udowodniły skuteczne działanie osocza i zawartych w nim przeciwciał. – 18 sierpnia uruchomiliśmy produkcję leku i obecnie jest gotowy do badań klinicznych – poinformował na drugiej konferencji prasowej 23 września.

Nowy lek przeszedł pozytywnie badania laboratoryjne w Małopolskim Centrum Biotechnologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Piotr Fic, członek zarządu Biomed-Lublin SA mówi, że w trzecim kwartale tego roku zostanie przekazany do Instytutu Hematologii i Transfuzjologii w Warszawie oraz współpracujących w tym projekcie klinik

Linia technologiczna produkcji leku, fot. archiwum Biomed Lublin

Miejsce prezentacji projektu zakładającego wyprodukowanie pierwszego na świecie leku, który może okazać się przełomem w leczeniu osób zarażonych COVID-19, nie było przypadkowe. Klinika Chorób Zakaźnych Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Lublinie już od marca współpracuje z Biomedem nad możliwością wykorzystania w terapii osób chorych przeciwciał pozyskanych od tych, którzy wyzdrowieli. Dr hab. n. med. Krzysztof Tomaszewicz, kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych SPSK 1 w Lublinie potwierdził, że w bliskiej perspektywie paru miesięcy jest to jedyna forma terapii antywirusowej, bo na horyzoncie nie widać żadnego innego leku czy szczepionki.

Jest jednak jeden podstawowy warunek – co podkreślali na konferencji autorzy koncepcji leku – krew należy pobrać w pierwszych dniach po wyzdrowieniu, kiedy stężenie przeciwciał jest dostatecznie duże. – *Osocze powinno być pobierane zaraz po drugiej*

chorób zakaźnych w Lublinie, Bytomiu i Białymstoku. Co ważne, wyprodukowany w Lublinie lek – w postaci ampułki z płynem do podania domięśniowego – może być stosowany u wszystkich pacjentów niezależnie od zgodności lub niezgodności krwi dawcy i biorcy.

Biomed-Lublin Wytwórnia Surowic i Szczepionek SA to polska firma farmaceutyczna i biotechnologiczna działająca od 1944 roku. W przeszłości firma wytwarzała leki i szczepionki chroniące przed groźnymi chorobami zakaźnymi, jak dur brzuszny, czerwotka, polio, gruźlica i grypa. Biomed od wielu lat pracuje w oparciu o technologię związaną z przetwarzaniem osocza ludzkiego, która jest jedną ze sprawdzonych metod tworzenia leków zawierających przeciwciała. Opierając się na wieloletniej tradycji, doświadczeniu zespołu i stale podnoszonej wiedzy we współpracy z ośrodkami naukowymi, lubelska firma ma warunki, by w przeciągu kilku miesięcy stworzyć nowy lek, istotny w walce z koronawirusem.

OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA MŁODZIEŻY LUBELSKIE 2020

Wielkie święto sportów halowych

Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży po 15 latach ponownie w województwie lubelskim! W niedzielę, 13 września w Kraśniku, Marszałek Jarosław Stawiarski oficjalnie otworzył olimpiadę. Witając młodych sportowców oraz ich trenerów, zwrócił uwagę na wyjątkową rangę tego wydarzenia, obejmującego aż kilkanaście halowych dyscyplin i będącego niewątpliwie poważnym krokiem na drodze do profesjonalnej kariery dla wielu zawodników.

DWA MIESIĄCE OLIMPIJSKIEGO TURNIEJU

Podczas dwóch miesięcy zmagani, zawodniczk i zawodnicy z całej Polski, zmierzają się w następujących dyscyplinach sportowych: badminton, boks, brydż sportowy, gimnastyka artystyczna, gimnastyka sportowa, gimnastyka trampolina, judo, piłka ręczna, piłka siatkowa, szachy, szermierka, taekwondo olimpijskie, tenis stołowy, zapasy klasyczne, zapasy kobiet i zapasy wolne. Zawody zostaną rozegrane na terenie całego województwa – w Białej Podlaskiej, Chełmie, Janowie Lubelskim, Kraśniku, Lublinie, Łęcznej, Nieliszu, Puławach, Włodawie i Zamościu.

Łącznie podczas trwającej OOM prezentuje się ponad 2,5 tys. sportowców (z naszego województwa ok. 230) w wieku od 10 do 18 lat (poszczególne dyscypliny będą rozgrywane w różnych kategoriach wiekowych). Zawodnikom towarzyszyć będzie ok. 500 trenerów, a sportową rywalizację będzie obserwować i oceniać ponad 350 sędziów i delegatów technicznych. Oficjalne zakończenie OOM zaplanowane jest na 14 listopada w Lublinie.

GALA OTWARCIA

Gala otwarcia Olimpiady zgromadziła wielu znakomitych gości, wśród których – poza przedstawicielami Zarządu Województwa Lubelskiego – znaleźli się: Lech Sprawka – Wojewoda Lubelski, Teresa Misiuk – Lubelski Kurator Oświaty, przedstawiciele Ministerstwa Sportu i Instytutu Sportu, prezydenci i burmistrzowie miast gospodarzy, prezesi interdyscyplinarnych stowarzyszeń sportowych, radni Województwa Lubelskiego oraz sportowcy. – *Droży młodzi zawodnicy, łączyście dwie aktywności. Z jednej strony nauka, a z drugiej – sport. Myślę, że macie już teraz to przekonanie, że między tymi dwoma aktywnościami absolutnie nie ma sprzeczności, one się fantastycznie dopełniają* – mówiła Teresa Misiuk, Lubelski Kurator Oświaty, życząc uczestnikom olimpiady, by poprzez sport i szlachetną rywalizację wyrosli na mądrych, dobrych i odpowiedzialnych ludzi. Otwarcie olimpiady uświetnił występ dziecięcego zespołu nr 2 (w której odbyło się otwarcie) w Kraśniku, a także Kingi Wołoszyn, Michała Subika oraz grupy tanecznej UDS Dance Studio z Lublina.

Gość specjalny OOM – lubelska młociarka Malwina Kopron, fot. Paweł Wójcik

OLIMPIJKI I OLIMPIJSKI ZNICZ

Olimpijski znicz zapaliła Ambasadorka XXVI Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Halowych „Lubelskie 2020” Aleksandra Mirosław. Wspinaczka sportowa w konkurencji „na czas”, dwukrotna mistrzyni świata i trzykrotna reprezentantka kraju na Igrzyskach Olimpijskich Tokio 2021, przyjęła tę honorową funkcję jako duży zaszczyt. Ambasadorka nie ukrywa swojej radości z tego powodu – *Cieszę się, że będę mogła z bliska oglądać zmagania i towarzyszyć młodym sportowcom na początku ich kariery.*

Na uroczystej inauguracji obecna była też druga reprezentantka regionu i Polski na Olimpiadzie w Tokio – Malwina Kopron, lekkoatletka AZS UMCS Lublin specjalizująca się w rzucie młotem. Mistrzyni motywowała uczestników młodzieżowej olimpiady, aby docenili sport jako piękną rzecz w swoim życiu. Będąc sportowcem można reprezentować kraj na zawodach międzynarodowych, można zwiędzać i poznawać świat. – *Trzeba przeć do celu, nie podawać się. Sukces zdobyty w ciężkiej rywalizacji smakuje dużo lepiej* – mówiła lekkoatletka.

XXVI OOM LUBELSKIE 2020 ma też oficjalną maskotkę, nawiązującą do herbu województwa. Sympatyczny jeleni otrzymał imię Lubeluś, które zostało zaproponowane przez uczestników naszego facebook'owego konkursu (fb.com/LubelskiePL)

HISTORIA MŁODZIEŻOWYCH OLIMPIAD

Już po raz trzeci w historii województwo lubelskie jest gospodarzem Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży (po raz pierwszy w 2009 roku w biegach przełajowych i w 2005 w sportach halowych). Te największe krajowe zawody sportowe w sporcie młodzieżowym, w których startują dzieci i młodzież w wieku szkolnym, odbywają się od 1995 roku. Początkowo gospodarzem olimpiady było jedno miasto, jednak od 2000 roku organizacja olimpiady należy do wybranego województwa. Wyjątek stanowią dyscypliny, które z powodu braku odpowiedniej infrastruktury odbywają się poza województwem. W latach 1995-2011 olimpiada rozgrywana była w sportach letnich, sportach zimowych, sportach halowych i w biegach przełajowych, zaś od 2012 do 2015 młodzi zawodnicy rywalizowali w sportach zimowych, sportach halowych i letnich, sportach umysłowych (brydż, szachy, warcaby). W 2016 roku nastąpiła kolejna zmiana i od tej pory zawody odbywają się w sportach: zimowych, halowych i letnich.

Podczas olimpiady odbywającej się na Lubelszczyźnie 15 lat temu, rozgrywane były zawody w następujących dyscyplinach sportów halowych: akrobatyka sportowa, badminton, boks, brydż, gimnastyka artystyczna, gimnastyka sportowa, judo, koszykówka, kręglarstwo, piłka ręczna, piłka siatkowa, pływanie synchroniczne, podnoszenie ciężarów, skoki do wody, szachy, szermierka, taekwondo ITF, taekwondo WTF, tenis stołowy, zapasy klasyczne, zapasy

Ambasadorka OOM Aleksandra Mirosław i Marszałek Jarosław Stawiarski w towarzystwie maskotki wydarzenia – Lubelusia, fot. Paweł Wójcik

styl wolny. Wszystkie dyscypliny odbywały się w 17 miejscowościach: Biała Podlaska, Biłgoraj, Bychawa, Chełm, Gostyń-Leszno (poza województwem), Hrubieszów, Janów Lubelski, Kamionka, Kraśnik, Lubartów, Lublin, Puławy, Rzeszów (poza województwem), Świdnik, Tomaszów Lubelski, Włodawa, Zamość. Nasz region podczas OOM w 2005 roku czterokrotnie był na podium w klasyfikacji województw. Najlepiej Lubelskie wypadło w zapasach kobiet w stylu wolnym, rozgrywanych w Kraśniku, na drugiej pozycji znalazło się w zapasach w stylu wolnym mężczyzn (zawody we Włodawie) oraz w podnoszeniu ciężarów (turniej w Hrubieszowie), a trzecią lokatę dała naszemu regionowi łączna klasyfikacja zawodników w taekwondo ITF (zawody w Lubartowie). W ubiegłym roku, podczas XXV OOM w sportach halowych w województwie świętokrzyskim młodzi sportowcy z naszego regionu zdobyli

23 medale w: boksie kobiet, boksie mężczyzn, taekwondo olimpijskim, zapasach kobiet, zapasach wolnych, zapasach klasycznych. Jako województwo zdobyliśmy pierwsze miejsce w zapasach kobiet. Cały harmonogram i szczegóły OOM 2020 znajdziecie na stronie:

www.oomlubelskie2020.pl

Gospodarzem XXVI Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Halowych LUBELSKIE 2020 jest Województwo Lubelskie, które zleciło jej organizację Lubelskiej Unii Sportu, przekazując 600 tys. zł. Ministerstwo Sportu, będące partnerem strategicznym wydarzenia, przekazało organizatorom środki finansowe w wysokości 2,57 mln zł, a Fundacja Lotto – 200 tys. zł z przeznaczeniem na zakup sprzętu sportowego.

Patronat nad wydarzeniem objęli: Minister Sportu Danuta Dmowska-Andrzejuk, Wojewoda Lubelski Lech Sprawka i Polski Komitet Olimpijski. Ambasadorem OOM jest Aleksandra Mirosław – olimpijka, dwukrotna Mistrzyni Świata i Mistrzyni Europy we wspinaczce sportowej, zawodniczka Klubu Wspinaczkowego Kottłownia Lublin. Patronat medialny objęły: TVP Sport, TVP 3 Lublin i Radio Lublin.

Gala otwarcia – występ zespołu dziecięcego SP nr 2 w Kraśniku, fot. Paweł Wójcik

Piłkarki z Pomorza Zachodniego i maskotka olimpiady – Lubeluś, fot. Paweł Wójcik

Lubelskie w Tokio

„Lubelskie w Tokio” to program, dzięki któremu olimpijczycy z klubów naszego regionu będą promowali województwo lubelskie podczas letnich Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich w Tokio w 2021 roku. Wśród siedmiorga zawodników, którzy już wywalczyli paszporty olimpijskie są Sofia Ennaoui i Karolina Kołeczek – lekkoatletki AZS UMCS Lublin.

Sofia Ennaoui, fot. Paweł Skraba

Ennaoui uporała się z problemami zdrowotnymi, których początkiem było... przeszkolenie wojskowe. W połowie sierpnia na zawodach Diamentowej Ligi w Monako pobiła 39-letni rekord Polski na dystansie 1000 m. Był to jej pierwszy start po blisko rocznej przerwie. Zawodniczka wyznała, że kiedy po przekroczeniu linii mety zobaczyła na telebimie rekordowy wynik poczuła ogromną radość. – *Już podczas rozgrzewki czułam się świetnie. Pobiegałam zgodnie z taktyką, jaką nakreślił mi trener Wojciech Szymaniak. Takie dni nie zdarzają się zbyt często – dodaje biegaczka.* Dwa tygodnie później na Lekkoatletycznych Mistrzostwach Polski we Włocławku Ennaoui potwierdziła dobrą formę. Zdobyła złoty medal w biegu na 1500 m uzyskując najlepszy w tym sezonie czas 4:15,89.

Takim początkiem przygotowań do Igrzysk Olimpijskich lekkoatletka AZS UMCS Lublin rozbudziła oczekiwania kibiców. Podobnie jak i Karolina Kołeczek, również mistrzyni Polski z Włocławka. Zawodniczka potwierdziła, że jest obecnie najlepszą płotkarką w naszym kraju. Podopieczna trenera Piotra Maruszewskiego osiągnęła nieco gorszy wynik od swojego rekordu życiowego, uzyskanego w ubiegłym roku, ale czas 13.04 był wystarczający, żeby sięgnąć po tytuł mistrzowski. – *To był dobry bieg w trudnych warunkach. Cieszę się, że po raz kolejny tytuł mistrzyni Polski należy do mnie. Teraz czeka mnie rehabilitacja drobnego urazu, lekkiego naderwania zginacza długiego palucha. Mam nadzieję, że przez najbliższe dwa miesiące uda się to wyleczyć, i wejść normalnie w przygotowania do sezonu halowego – mówiła Karolina Kołeczek tuż po starcie we Włocławku.*

Karolinie życzymy zdrowia i trzymamy kciuki za finały w Tokio. Z udziałem Sofii Ennaoui w biegu na 1500 m i Karoliny Kołeczki w konkurencji 100 m przez płotki.

Sofia Ennaoui mieszka w Polsce od ponad 20 lat. W połowie Polka i Marokanka, od drugiego roku życia wychowywała się w Lipianach w zachodniopomorskim. AZS UMCS Lublin reprezentuje od 2019 roku. W Tokio zobaczymy ją w biegu na 1500 m. Na tym dystansie Sofia została wicemistrzynią Europy w 2018 roku w Berlinie i srebrną medalistką halowych mistrzostw Europy w Glasgow w 2019 roku, a także drużynową mistrzynią Europy w lekkiej atletyce w 2019 roku. Jest aktualną Mistrzynią Polski.

Karolina Kołeczek, fot. Paweł Skraba

Karolina Kołeczek – zawodniczka AZS UMCS Lublin to czterokrotna mistrzyni Polski w biegu na 100 metrów przez płotki i wicemistrzyni młodzieżowych mistrzostw Europy (2013 – Tampere, 2015 – Tallinn). Do Tokio poleci w roli finalistki mistrzostw świata w Dausze z 2019 roku na tym dystansie.

Z dumą wspieramy sport

Jesteśmy dumni, że w trakcie Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich w Tokio region lubelski będą reprezentowali: Sofia Ennaoui (1500 m), Karolina Kołeczek (100 m przez płotki), Małgorzata Hołub-Kowalik (sztafeta 4x400 m), Paulina Guba (pchnięcie kulą), Malwina Kopron (rzut młotem), Aleksandra Mirosław (wspinaczka sportowa) i Piotr Sawicki (łucznictwo – Paraolimpiada). Szansę na start w pływackich sztafetach mają Konrad Czerniak, Jan Hołub, Marcin Stolarski oraz Jan Świtkowski.

Suzuki Puchar Polski 2021 w Lublinie

Przyszłoroczny Turniej Finałowy Suzuki Pucharu Polski zostanie rozegrany w hali Globus w Lublinie. Impreza z udziałem czołowych zespołów Energa Basket Ligi odbędzie się od 11 do 14 lutego 2021 r.

Prezes PZKosz Radosław Piesiewicz, marszałek Jarosław Stawiarski, dyrektor marketingu Suzuki Motor Poland Mikołaj Matsumoto, fot. Piotr Wójcik

Partnerem Suzuki Pucharu Polski zostanie Województwo Lubelskie, które już wcześniej promowało się przez koszykówkę – podczas meczów reprezentacji Polski na Mistrzostwach Świata w Chinach oraz przy Suzuki Superpucharze Polski. W lutym 2020 roku Polski Związek Koszykówki otrzymał honorowy tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego. Nasze województwo, w ramach przyjętego promocyjnego programu „Z dumą wspieramy sport” jest partnerem czołowych zespołów, w tym aktualnego wicemistrza kraju w koszykówce Startu Lublin.

– *Cieszę się, że jako Województwo Lubelskie możemy być partnerem koszykarskiego Suzuki Pucharu Polski. Zaangażowanie w tę dyscyplinę sportu bardzo dobrze wpisuje się w nasze dotychczasowe działania. W ubiegłym roku podpisaliśmy umowę z Polskim Związkiem Koszykówki. To była pierwsza taka umowa pomiędzy samorządem, a federacją. Bardzo ważnym jej elementem była promocja podczas Mistrzostw Świata w Chinach, gdzie logo naszego województwa widniało na strojach polskiej kadry. Suzuki Puchar Polski 2021 w Lublinie będzie znakomitą okazją do promocji naszego regionu oraz drużyny Startu, która w minionym*

sezonie osiągnęła historyczny sukces zdobywając tytuł wicemistrzów kraju. Trzymam mocno kciuki za wszystkich ośmiu uczestników turnieju finałowego, ale najmocniej co zrozumiałe, za podopiecznych trenera Davida Dedka. Niech wygrają najlepsi! – podkreślał Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego.

Współgospodarz i uczestnik przyszłorocznego turnieju – Start Lublin już 15 razy występował w koszykarskiej ekstraklasie, reprezentując miasto i region. W najbliższym sezonie rozgrywkowym wystąpi po raz pierwszy jako wicemistrz kraju, co podniesie i tak wysokie koszykarskie emocje.

– *Czerwono-czarni, czyli nasz Start Lublin, jako wicemistrz Polski weźmie udział w rozgrywkach koszykarskiej Ligi Mistrzów, które z pewnością dostarczą niezapomnianych wrażeń lubelskim kibicom koszykówki. Wszyscy liczymy też na kolejny udany dla Startu sezon Energa Basket Ligi. W ciągu ostatnich lat, dzięki dobrej grze koszykarzy Startu, duże zainteresowanie koszykówką w Lublinie jeszcze znacząco wzrosło, dlatego bardzo się cieszę, że nasze miasto jest gospodarzem tak prestiżowego wydarzenia, jakim jest Turniej Finałowy Suzuki Pucharu Polski 2021 – mówił Krzysztof Żuk, Prezydent Miasta Lublin.*

W turnieju finałowym weźmie udział gospodarz – Start Lublin – oraz siedem innych najlepszych drużyn w tabeli na dzień 7 grudnia 2020 roku. To gwarantuje najwyższy poziom sportowy oraz ogromne sportowe emocje!

– *Lublin w ostatnich latach mocno i konsekwentnie pracował na to, aby stać się ważnym punktem na koszykarskiej mapie. Po świetnym sezonie w Energa Basket Lidze Start zagra w Koszykarskiej Lidze Mistrzów, to istotny moment dla tej drużyny. Nasza współpraca z miastem Lublin od lat układa się doskonale, wspólnie organizowaliśmy m.in. mecz reprezentacji, któremu towarzyszyła świetna atmosfera. Teraz pora na kolejny krok i duży, prestiżowy turniej o Suzuki Puchar Polski. Jestem przekonany, że wspólnie przeżyjemy wielkie emocje – zapewniał Radosław Piesiewicz, Prezes Polskiego Związku Koszykówki i Polskiej Ligi Koszykówki.*

Suzuki Puchar Polski ponownie zostanie rozegrany w sprawdzonej formule Final Eight. W pierwszych dwóch dniach rozegrane zostaną po dwa mecze ćwierćfinałowe, trzeciego dnia – półfinały oraz konkursy LOTTO: Konkurs Wsądów i Aerowatch Konkurs Rzutów za 3 Punkty, a czwartego dnia odbędzie się wielki finał.

Transfery w Pszczółce Starcie Lublin

Lubelska drużyna w nowym sezonie ma nowego sponsora tytularnego – Fabrykę Cukierków Pszczółka w Lublinie należącą do Krajowej Spółki Cukrowej POLSKI CUKIER. Dzięki sponsorowi oraz sprawdzonym partnerom – Województwu Lubelskiemu i Miastu Lublin ma dobrą sytuację, która pozwoliła na wzmocnienie składu poprzez spektakularne transfery. Do zespołu Pszczółki Startu Lublin dołączyli: Kamil Łączyński – reprezentant Polski, dwukrotny mistrz kraju (z Anwilem Włocławek), a także Amerykanin – Sherron Dorsey-Walker, Armani Moore, Adam Kemp (aktualnie kontuzjowany), Josh Sharma, Lester Medford. Prawdopodobnie w lubelskiej drużynie zagra też A.J. Slaughter – reprezentant Polski. Start czeka na wyniki badań medycznych. Slaughter miał problemy kardiologiczne i w wakacje przeszedł zabieg. Mówi się, że jego powrót do gry może nastąpić na przełomie września i października. Jest aktualnie bez klubu.

BYŁO

VI ŚWIĘTO STRZELCA KONNEGO

Rekonstrukcja Święta Pułkowego 2. Pułku Strzelców Konnych, którego imię nosi Szwadron Ziemi Hrubieszowskiej, była jedną z wielu atrakcji tegorocznego święta w Hrubieszowie. Wydarzenie odbyło się w dniach 12 i 13 września, dlatego jednocześnie obchodzono Święto Wojsk Lądowych – w rocznicę Bitwy pod Wiedniem 12 września 1683 roku. Widzowie obejrzeli m.in. pokazy kawaleryjskie, skoki spadochronowe oraz wystawę współczesnego i historycznego sprzętu bojowego. Uroczystości zainaugurowano mszą św. w kościele garnizonowym, po której odczytano apel pamięci.

Fot. Maciej Szymczak

PARDES FESTIVAL 2020

Już po raz ósmy w Kazimierzu Dolnym odbył się, w dniach od 16 do 20 września, PARDES FESTIVAL – Spotkania z Kulturą Żydowską. W plenerach Kazimierza, ale także Skowieszynka oraz skansenu przy zamku w Janowcu publiczność uczestniczyła w koncertach, m.in. „Yiddish Tango” – muzycznego projektu Olgi Avigail i zespołu Tango Attack czy Kapeli Niwińskich z udziałem Marizy Nawrockiej w repertuarze piosenek jidyszowych. Nie zabrakło spotkań z producentami produktów lokalnych, twórcami rękodzieła i lokalnymi

winiarzami. Goście festiwalu uczestniczyli w pikniku „Pardes znaczy ogród, mleko, miód i wino” oraz w warsztatach wycinanek żydowskich prowadzonych przez Joannę Matyjasek.

81. ROCZNICA BITEW TOMASZOWSKICH

Pod Tomaszowem Lubelskim rozegrały się, w dniach 17-27 września 1939 r. dwie bitwy, uznawane – po wielodniowej batalii nad Bzurą – za największe w wojnie obronnej. W tym roku, w dniach 19 i 20 września, obchodziliśmy 81. rocznicę tamtych wydarzeń. Pierwszego dnia odbyły się oficjalne uroczystości – msza św. oraz złożenie kwiatów pod pomnikiem Żołnierzy Września oraz na cmentarzu wojakowym, gdzie odczytano apel poległych. Drugiego dnia – na błoniach Dąbrowy Tomaszowskiej odbyła się rekonstrukcja działań wojennych z września 1939 r., prowadzonych przez zgrupowanie tzw. „czterech pułkowników”: Tomasza Zieleniewskiego, Władysława Płonkę, Leona Koca i Władysława Filipkowskiego. W inscenizacji wzięło udział blisko 200 rekonstruktorów z całej Polski. Na pozorowanym polu walki zaprezentowano sprzęt bojowy, m.in. tankietkę TKS, samochód pancerny wz. 34, motocykle Sokół i BMW, cześci czołg LT 38 T oraz niemiecki transporter opancerzony.

BĘDZIE

WOJEWÓDZKIE KRAŚNICKIE SPOTKANIA PSZCZELARZY

Lubelskie jest największym pszczelarskim zagłębiem i największym producentem miodu w kraju. W kalendarzu nie brakuje pszczelarskich świąt i festynów, wśród których jednymi z najważniejszych są Wojewódzkie Kraśnickie Spotkania Pszczelarzy. Tegoroczne, już 39, odbędą się 4 października w Centrum Kultury i Promocji w Kraśniku, a poprzedzi je msza św. w Kościele św. Józefa Robotnika. Organizatorzy z Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Lublinie oraz Kraśnickiego Koła Pszczelarzy zapowiadają nie tylko oficjalne spotkanie i podsumowanie roku, ale także środowiskową biesiadę w restauracji Dąbrowka. Na 25 października zapowiedziana

na jest jeszcze Pielgrzymka Pszczelarzy do Żabiej Woli (do relikwii św. Ambrożego) i podsumowanie sezonu pasiecznego w Pszczelej Woli.

www.wzplublin.pl

CYRKULACJE

Wschodnioeuropejski Festiwal Cyru Współczesnego CYRKULACJE to wyjątkowe święto twórców, artystów i widzów, pokazujące różne oblicza Nowego Cyru. W ramach Festiwalu odbędzie się finał Konkursu Etiud, do którego w tym roku zakwalifikowano 15 etiud w wykonaniu artystów i artystek z Polski, Finlandii, Ukrainy, Czech i Węgier. Zobaczymy żonglerkę, akrobatykę grupową, akrobatykę powietrzną, klaunadę i manipulację kapelusznami. W programie Cyrkulacji są też trzy spektakle – „Gradient”, „9.811” (polska premiera) oraz „Tangram”. Festiwal odbędzie się w dniach od 1 do 11 października w salach Centrum Spotkania Kultur i Teatru Starego w Lublinie.

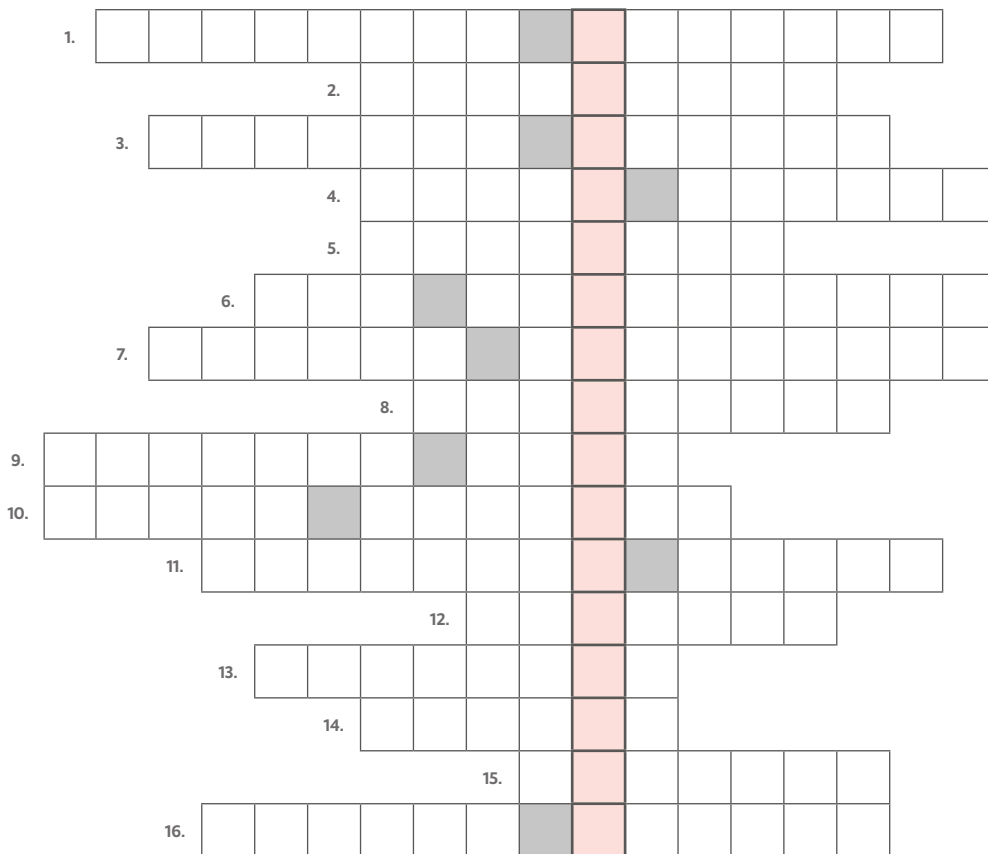

www.cyrkulacje.eu

PRZESTRZENIE DIALOGU

„Przestrzeń dialogu. Chrześcijańskie inspiracje kultury spotkania” – pod takim hasłem odbędzie się w dniach 15-18 października na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim VI Kongres Kultury Chrześcijańskiej. Kongres został zainicjowany w 2000 roku przez ówczesnego metropolitę lubelskiego śp. abpa Józefa Życińskiego i jest organizowany cyklicznie, co cztery lata jako miejsce spotkań intelektualistów i ludzi kultury, które stanowią okazję do twórczego dialogu Kościoła ze światem współczesnym. W tym roku gośćmi będą m.in. Rocco Buttiglione (włoski polityk i nauczyciel akademicki), kardynałowie Gerhard Ludwig Müller i Kurt Koch, aktorka Maja Komorowska. W programie kongresu są też koncerty, wystawy, projekcja filmu „Zieja” i spotkanie z twórcami.

www.kongres.lublin.pl

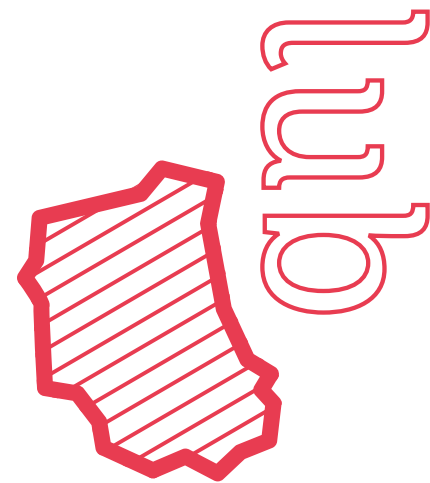

1. Miejsce największej bitwy partyzanckiej w Lasach Janowskich w czerwcu 1944 roku (dwa wyrazy).
2. Leśna osada z hodowlą konika biłgorajskiego prowadzoną przez Park Krajobrazowy Lasy Janowskie.
3. Dowódca I Dywizji Jazdy podczas Bitwy pod Komarowem w sierpniu 1920 roku (dwa wyrazy).
4. Lubelski klub koszykarski, który został wicemistrzem Polski w 2020 roku (dwa wyrazy).
5. Kraj graniczący od wschodu z naszym regionem.
6. Lubelskie muzeum, w którym były kręcone sceny do filmu pt. „Wołyń” Wojciecha Smarzowskiego (dwa wyrazy).
7. Biskup diecezji lubelskiej w latach 1946-1948 (dwa wyrazy).
8. Znana letniskowa wieś nad Wisłą, na przedmieściu Kazimierza Dolnego.

9. Lubelska legenda, w której przewodniczący sądu diabelskiego wypala ślad ręki na blacie stołu (dwa wyrazy).
10. Reprezentantka AZS UMCS Lublin, aktualna rekordzistka kraju na dystansie 1000 m (dwa wyrazy).
11. Europejski – kulinarny i kulturalny festiwal odbywający się we wrześniu w Lublinie (dwa wyrazy).
12. Miasto, w którym rozpoczyna się Centralny Szlak Rowerowy Rostocza.
13. Imię kłaczki, która została wylicytowana za kwotę 1 mln 250 tys. euro podczas 51. aukcji Pride Of Poland.
14. Miasto, w którym zostanie rozegrany koszykarski Suzuki Puchar Polski 2021.
15. Miasto, które było gospodarzem Lubelskich Dożynek Wojewódzkich 2020.
16. Twórca i szef Sceny Plastycznej KUL (dwa wyrazy).

SPRAWDŹ SWOJĄ WIEDZĘ O WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM!

Wśród osób, które nadesłały prawidłowe rozwiązanie krzyżówki (hasło), wylosujemy 3 zestawy gadżetów promocyjnych naszego regionu.

Odpowiedzi prosimy nadsyłać do **30.10.2020 r.** na adres mailowy:

■ magazyn@lubelskie.pl,

lub na adres pocztowy:

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego,
Departament Promocji, Sportu i Turystyki,
ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin
z dopiskiem: Magazyn „Lubelskie.pl”

W korespondencji prosimy o nadesłanie adresu zwrotnego.

L
lubelskie
Smakuj życie!

9

Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny

KATEGORIE:

REPORTAŻOWA • ARTYSTYCZNA

I MIEJSCE	II MIEJSCE	III MIEJSCE
2000 zł*	1000 zł*	500 zł*

* bony zakupowe o podanej wartości

TERMIN NADSYŁANIA PRAC:
DO 30 PAŹDZIERNIKA 2020 r.

INFORMACJE NA STRONIE
WWW.PROMOCJA.LUBELSKIE.PL

